

Riksdagens protokoll

2001/02:71

Tisdagen den 19 februari

Protokoll
2001/02:71

Kl. 14.00 – 16.25
18.00 – 18.58

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 12 och 13 februari.

2 § Meddelande om aktuell debatt

Talmannen meddelade att på begäran av Centerpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om flyktingarnas situation i Sverige äga rum *onsdagen den 20 februari kl. 12.00*.

Från regeringen skulle statsrådet Jan O Karlsson delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Begäran om aktuell debatt

Ett flertal alarmerande rapporter har kommit som visar på stora brister av mottagandet av såväl ensamma flyktingbarn som hela familjer. Uppgifter om självmordsförsök och misstänkt prostitution har avslöjats. Åtta ungdomar från grupphemmet på Carlslunds flyktingsluss har försökt begå självmord det senaste halvåret. Samtidigt utreder polisen misstankar om att barn från den och andra flyktingslussar utnyttjas i en prostitutionshärva. Det visar att vare sig migrationen eller integrationspolitiken fungerar på ett tillfredsställande sätt. Flyktingmottagningen för ensamma barn och ungdomar har havererat.

För att den enskilda människan skall ta ansvar för sitt eget liv, måste de känna att de har möjlighet att påverka och förändra sin egen situation, att de behövs och att de fyller en funktion i samhället. Människor som känner att de inte kan påverka sin situation känner hopplöshet och utanförskap.

Det är nödvändigt att snabbt vidta åtgärder för att förbättra mottagandet av asylsökande och flyktingar. Förslag på hur flyktingmottagandet kan moderniseras och effektiviseras samt att hitta nya vägar till snabb integration i det svenska samhället bör ställas under debatt. En startpunkt kan vara att partierna i riksdagen redovisar sina aktuella ståndpunkter efter den senaste tidens händelser i en aktuell riksdagsdebatt.

Centerpartiet begär därför att en aktuell debatt anordnas för att belysa flyktingmottagandet och integreringen av flyktingar och framför allt flyktingbarn i Sverige.

Stockholm den 12 februari 2002

Centerpartiets riksdagsgrupp

Agne Hansson

gruppledare

3 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 21 februari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsrådet Ulrica Messing, statsrådet Britta Lejon, justitieminister Thomas Bodström, statsrådet Jan O Karlsson och statsrådet Lena Somestad.

4 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Talmannen meddelade att interpellationsdebatten *fredagen den 22 februari kl. 9.00* skulle utgå. Aktuell debatt om den svenska äldreomsorgen skulle äga rum som planerat.

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2001/02:226 om våld mot kvinnor

Anf. 1 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Ana Maria Narti har frågat vad jag avser att göra för att stödja alla de grupper som bekämpar kvinnoförtrycket.

Våldsbrott mot kvinnor utgör ett allvarligt samhällsproblem. Ett omfattande åtgärdsprogram för att bekämpa våldet mot kvinnor inleddes våren 1998 efter det att riksdagen antog regeringens proposition *Kvinnofrid*. De centrala utgångspunkterna var en förbättrad lagstiftning, förebyggande insatser och ett bättre bemötande av utsatta kvinnor.

Flera myndigheter skulle göra ansträngningar för att förebygga våld mot kvinnor och utforma åtgärdsprogram för det egna arbetet med dessa frågor. Det betonades starkt att samverkan mellan myndigheter och organisationer är viktigt. Detta arbete pågår.

Mäns våld mot kvinnor tar sig många olika uttryck. Ana Maria Narti syftar i sin fråga på det våld som kan drabba flickor och kvinnor med invandrabakgrund.

Mordet på Fadime Sahindal skakade hela vårt samhälle. Jag tror att alla ställer sig frågan hur vi hade kunnat förhindra att detta skedde och vad vi kan göra för att det inte ska upprepas.

Det är självfallet ett problem, ett mycket allvarligt problem, när människor som bor i Sverige inte delar vårt samhälles grundläggande värderingar om mäns och kvinnors lika rättigheter och om varje människas rätt att själv göra sina livsval. Problemet rör hela samhället, i alla dess sektorer, och ingen kan dra sig undan ett ansvar.

Sedan flera år pågår ett arbete just för att underlätta situationen för flickor och unga kvinnor med invandrarbakgrund. Åtgärderna omfattar både ekonomiskt stöd till projekt för flickorna, stöd till kvinnoorganisationer, kunskapsutveckling och utarbetande av utbildningsmaterial. Det är också viktigt att attitydpåverkande insatser riktas till pojkar och män. I detta sammanhang vill jag passa på att hänvisa till de åtgärder som regeringen presenterade i förra veckan och som finns sammanställda i faktabladet *Regeringens arbete för utsatta flickor i patriarkala familjer*.

Även regeringens arbete för att motverka kvinnlig könsstämpning kan nämnas i detta sammanhang.

Till sist vill jag understryka att jag inte kan vara mer överens med Ana Maria Narti om att vi ska verka för att alla människor får möjlighet att ta initiativ och förverkliga sina egna drömmar. Det är också målet för integrationspolitiken – att alla i vårt samhälle ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett kön och oavsett i vilket land vi har våra rötter.

Anf. 2 ANA MARIA NARTI (fp):

Fru talman! Tack för svaret, men det var bara en bit av det svar som jag hade väntat mig. Kärnan i min interpellation är nämligen bristen på kommunikation mellan stora grupper av människor som är bosatta i Sverige och Myndighets-Sverige.

Denna brist på kommunikation är vetenskapligt dokumenterad, bl.a. i den utredning som kom 1999 efter den hemska katastrofen i Göteborg. Där står det klart och tydligt att segregation, diskriminering och negativ attityd hos stora delar av majoritetsbefolkningen och ouppfyllda förväntningar har lett till en negativ inställning till det svenska samhället hos många. En grogrund för misstro finns. Detta är kärnan i problemet. Problemet är också belyst i samband med kvinnornas situation.

Jag har också en annan vetenskaplig skrivelse till stöd. På hösten år 2000 kom en undersökning från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering i Uppsala. Det är en kritisk analys av arbetsmarknadspolitiska insatser riktade till kvinnor med invandrarbakgrund. Den är mycket intressant att studera. I sammanfattningen står det bl.a. att resultaten visar att de åtgärdsdeltagande kvinnor som har intervjuats har en kompakt kritik mot de åtgärder som de deltagit i, mot arbetsförmedlingen, mot de praktikplatser som de arbetat vid osv. – jag ska inte förlänga detta utdrag. Men de här undersökningarna är värda att studera därför att de bevisar att det system för integrationspolitik som vi hittills har haft inte fungerar i förhållande till rätt så stora grupper.

Vad är det för fel med systemet? Jo, det är ett hierarkiskt, centraliserat system som sätter hela sin tro till den offentliga sektorn. Den offentliga sektorn ska ta hand om invandrarna och lösa invandrarnas problem. Vi har blodiga bevis på att detta inte sker. Så länge som vi inte har pengar och regler som legitimerar arbetet nedifrån och upp, från invandrargrupperna i riktning mot hela samhället så kommer vi att ha denna klyfta, och den kommer att växa.

Jag har läst åtgärdsprogrammet från förra veckan. Det finns mycket som är positivt där. Men att ändra attityder hos människor som i tankandet lever i medeltiden görs inte med information! Det görs inte med

myndighetsutövning, utan det görs bara med långtgående pedagogik som bara människor från samma miljö kan genomföra.

Anf. 3 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag vill först kommentera lite grann av det som Ana Maria Narti var inne på i slutet av sitt inlägg. Jag delar mycket av det som hon sade, men jag vill bara säga att det åtgärdsprogram som presenterades i går inte är en slutpunkt. Det är något slags mittemellanpunkt. Detta arbete handlar verkligen inte enbart om det som man kan göra akut, men det var det som var i fokus i förra veckan. Det gällde vad som behöver göras för att – för att tala rakt på sak – direkt skydda de flickor som just nu och i dag lever i skräck, ofta gömda och på flykt från sin egen familj.

Men långsiktigt sett så rymmer och flyr dessa flickor därför att de vill ha frihet – och frihet uppstår inte om man måste leva skyddad hela sitt liv. Långsiktigt är det därför helt rätt som Ana Maria Narti säger – det handlar om attitydpåverkan. Det handlar också om att nå fram till de män, de pojkar, pappor och bröder som upprätthåller den här kulturen med heder, kyskheter och skam i botten.

Så visst kan vi absolut tala om en brist på kommunikation! Vårt samhälle är uppdelat både vad gäller klass och etnisk tillhörighet. Misstron ökar, liksom bristen på tilltro till att samhället bryr sig om och ser de här individerna. I ett sådant samhälle ökar svårigheterna att nå fram med de värderingar som Ana Maria Narti och jag vill få ut till fler när vi kommunicerar med dem.

Däremot tycker jag inte att det är korrekt att säga att det är missnöjet med samhället som är grunden för det problem som de unga flickorna har. Det är att göra det för enkelt, därför att hederstänkandet, skamtänkandet, ligger så mycket djupare än så. Även människor som har hög utbildning och som är väl medvetna om värderingar i Sverige kan, av makt- och traditionsskäl, vilja upprätthålla hederskulturen. Men man kommer väldigt långt med den inställning som jag tror att Ana Maria Narti och jag i grunden är överens om.

Sedan går Ana Maria Narti över till en kritik mot hur arbetsförmedlingarna bemöter framför allt flickor och kvinnor med invandrabakgrund. Jag kan bara instämma och hänvisa till den rapport som Integrationsverket presenterade i går om tillståndet när det gäller integrationspolitiken. En mycket tung kritik som verket för fram handlar om exakt detta hur arbetsförmedlingarna har misslyckats just med flickor och kvinnor med invandrabakgrund. Verket pekar på att det bl.a. beror på att man så lite har lyckats individualisera arbetet med de här grupperna, precis som Ana Maria Narti sade.

I den skrivelse om integrationspolitiken som vi just nu jobbar med och som ska läggas fram för riksdagen i mars kommer detta att vara en viktig del. Vi har diskuterat detta förut. Jag delar uppfattningen att arbetsförmedlingarna i allmänhet inte på ett tillräckligt värdigt och samarbetsmässigt sätt har jobbat med invandrarorganisationerna själva. Man har haft detta kund-överhet-perspektiv, som så ofta har misslyckats.

Detta är förstås en stor del i fråga om hur vi försöker ställa om delar av arbetsmarknadspolitiken för att nå ut till de här grupperna. Jag tror att Ana Maria Narti är väl medveten om det men är otålig eftersom det här arbetet har gått alldeles för långsamt.

Anf. 4 ANA MARIA NARTI (fp):

Fru talman! Otålig och otålig – hur många år har vi diskuterat de här frågorna? Statsrådet är väldigt medveten om att den här dialogen har pågått rätt länge.

I den här salen har jag diskuterat frågan om samarbete mellan arbetsgrupper och organisationer med invandrarbakgrund och den svenska offentliga sektorn vid flera tillfällen. Från ministrarna får jag alltid oerhört positiva reaktioner. Men om jag gör en punktundersökning och frågar, för att bara ta ett exempel, hur många länsarbetsnämnder som i aktivitetsgarantin har samarbetsavtal med invandrarorganisationer får jag svaret: Ingen.

Under den förra perioden, när det existerade stöd från EU:s socialmål 3, var det 1 % av projekten som var initierade och ledda av invandrare. Den här gången riskerar vi att ha 0 %. Vi har förlorat integration.

Det finns ett osynligt, outtalat motstånd hos väldigt många myndighetsgrupper gentemot samarbete med fristående grupper. Vi håller på att utarma det civila samhället.

Under dagarna efter Fadimes död deltog jag, precis som statsrådet, i många demonstrationer som olika kvinnoorganisationer hade organiserat. Väldigt många av de här kvinnoorganisationerna lever från bidrag till bidrag, från anslag till anslag, på en mycket låg ekonomisk nivå. De skulle kunna förändra samhället. De är oerhört aktiva. Väldigt många av dem har mycket dålig ekonomi. De jobbar utan att få betalt. Men de kan inte nå något resultat om de inte har en minimal ekonomisk grund att stå på, för att kunna jobba kontinuerligt och systematiskt under en längre tid. Detta har hittills inte skett.

Min uppfattning är att vi måste skrota det gamla systemet med bidrag och anslag, som delades lite hur som helst till alla möjliga organisationer, mycket snålt och på korta perioder. Vi måste gå in på entreprenörsnivå och skriva avtal med grupper som har mycket bra förslag. Om de inte håller vad de har lovat i avtalet kan det ta slut – ett avtal kan ogiltigförklaras.

De organisationer som vänder sig inåt, som vänder ryggen mot det svenska samhället och som låter de gamla föreställningarna om livet och relationerna mellan föräldrar och barn och i familjen gå vidare har kunnat existera i det nuvarande systemet. Ändra systemet, statsrådet! Ändra det radikalt!

Anf. 5 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Får jag först säga att när jag sade att Ana Maria Narti var otålig var det med stor respekt i orden. Det var verkligen inget annat jag menade. Jag förstår otåligheten, och jag delar den. Jag vill ändå påstå att det har skett förändringar i precis den riktning som Ana Maria Narti vill gå. De förändringarna hade inte gått lika fort om inte Ana Maria Narti hade varit så otålig i riksdagen. Det var alltså med stor respekt som jag uttryckte det.

I mitt svar gör jag en skillnad, som jag hoppas att Ana Maria Narti ser. Jag talar om projektstöd till de unga tjejernas egna nätverk, men jag säger stöd till kvinnoorganisationerna. De har rätt att leva på ett annat sätt än med dessa eviga ansökningar och därmed också en väldig osäkerhet om framtiden.

Prot. 2001/02:71
19 februari

*Svar på
interpellationer*

Jag vill betona en sak, eftersom interpellationen också handlar allmänt om hur vi ska bekämpa våld mot kvinnor. I en skrift som Nationella rådet för kvinnofrid har gett ut, som heter *Kommunerna som blundar för mäns våld mot kvinnor*, står det så här: I dag utgör kvinnojourerna fortfarande den enskilt viktigaste aktören i samhället när det gäller våld mot kvinnor trots att kommuner och socialtjänst har huvudansvaret.

I 60 kommuner i vårt land ger man inga bidrag alls till kvinnojourerna. Det är oacceptabelt. Varje kommun har redan i dag ansvaret för att varje kvinna som behöver stöd och skydd också ska få det. Detta har inte fungerat. Därför var en av delarna i åtgärdspaketet att staten nu också skjuter in resurser för att få i gång ett bättre skydd framför allt i våra storstadsregioner, där så många av dessa flickor och kvinnor lever.

Jag upprepar bara: I den skrivelse som kommer handlar det mycket om just arbetsmarknadspolitikens brister, som Ana Maria Narti har pekat på. När det gäller våldet mot kvinnor är det många från myndighetsvärlden, nedifrån kommunerna upp till regeringen, som har ett gemensamt ansvar. Det måste vara helt givet att var man än bor i Sverige och vilket ursprung man än har ska samhällets skydd vara på flickornas sida, och de måste bli tagna på allvar. Jag tror, precis som Ana Maria Narti sade, att Fadimes död har tvingat fram ett helt annat ansvarstagande än vad vi hade tidigare.

Anf. 6 ANA MARIA NARTI (fp):

Fru talman! I grund och botten är vi överens. Problemet är bara att det mycket välorganiserade svenska samhället är trögt, just därför att det är så välorganiserat.

Jag har i det praktiska arbetet med arbetslösa, med invandrarorganisationer och med kvinnoorganisationer tusen gånger träffat oerhört spännande människor, som i sin tur har bemötts på ett kallsinnigt, likgiltigt och förnedrande sätt av olika tjänstemän på olika myndighetskontor. Det är ett outtalat men mycket djupt rotat sätt att bemöta människor från det nya civila samhället.

Det som vi nu tillsammans måste göra, oavsett blockpolitik och oavsett valkampanj, är att bryta den här tysta och mycket hårda oviljan att samarbeta. Det gäller att få bort uppfattningen: Vi på socialkontoret eller vi på arbetsförmedlingen vet bäst. Vi kan göra det här. Vi behöver inte er.

Det behövs ett annat civilt samhälle. Förra veckan gjorde jag en oerhört trevlig erfarenhet. Jag träffade nämligen en kille som länge jobbat med Lugna gatan. Han har, tillsammans med andra killar och flickor, för svenska kuratorer öppnat dörren till ungdomsvärlden, till grupper som de här kuratorerna annars aldrig skulle ha kunnat komma i kontakt med.

För att detta ska kunna ge resultat behövs det år av arbete på gräsrotsnivå. Man kan inte vänta sig att invandrarna hela tiden ska jobba frivilligt utan någon möjlighet att utveckla en normal verksamhet.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 7 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Elver Jonsson har frågat näringsministern när ett förslag om kompetensutveckling kommer att läggas fram inför riksdagen och om det är ett förslag med individuellt kompetenssparande som är huvudinriktningen.

Elver Jonssons fråga berör kompetens och utveckling i arbetslivet. Fördelningen i regeringen är sådan att det är jag som svarar.

I vårt moderna samhälle har alla individer – oavsett ålder, inkomst eller utbildningsbakgrund – behov av kontinuerlig kompetensutveckling. Arbetsgivaren har fullt ansvar för den verksamhetsrelaterade kompetensutvecklingen, men vi ser dessutom ett ökat behov av mer generellt och individuellt inriktad kompetensutveckling som inte behöver vara relaterad till individens nuvarande arbetsuppgifter utan som tar sin utgångspunkt i individens egna behov och önskningar. Individens kunskap och kompetens har stor betydelse för chanserna att etablera sig på arbetsmarknaden men också för att ha förutsättningar att kunna stanna kvar vid förändringar. Flera studier har också kunnat visa att det finns ett positivt samband mellan utbildningsinvesteringar och ekonomisk tillväxt.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 2000 (prop. 1999/2000:1) att särskilda medel avsätts för att stimulera individuell kontinuerlig kompetensutveckling. En särskild utredare fick i uppdrag att lämna förslag till hur avsatta budgetmedel effektivast skulle disponeras.

Ett förslag om individuell kompetensutveckling bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen har ännu inte presenterat en proposition om individuell kompetensutveckling eftersom det förslag som utredningen lade fram kritiserades av flera remissinstanser, bl.a. för att det inte är ett effektivt sätt att främja kompetensutveckling och för dess fördelningspolitiska effekter. Utredarens förslag måste därför modifieras i flera avseenden. Men det grundläggande syftet ligger fast. Regeringen fortsätter det interna arbetet, och siktet är inställt på att en proposition ska presenteras för riksdagen under våren.

Det system som regeringen vill utveckla ska garantera att individen själv ges möjlighet att besluta om den egna kompetensutvecklingen. Samtidigt är det viktigt att systemet är brett utformat och stimulerar kompetensutveckling för just de grupper på arbetsmarknaden som behöver det mest.

Regeringen för samtal med Miljöpartiet och Vänsterpartiet om utformningen av detta förslag.

Anf. 8 ELVER JONSSON (fp):

Fru talman! Jag börjar med att tacka statsrådet Sahlin för svaret. Tyvärr innehåller det inte något besked eller någon form av garanti om att det verkligen kommer en proposition. Statsrådet talar om att siktet är inställt och att det bereds samt om ett internt arbete.

Elaka tungor vill dock förmäla att det rentav kanske inte blir något av detta.

Det finns väldigt många som högt prioriterar det här med kompetenskonton. Det gäller näringslivet överlag, de fackliga organisationerna och folket här i riksdagen. Inte minst vi i Folkpartiet har aktualiserat dessa

*Svar på
interpellationer*

frågor. Ett tag fick man rentav intrycket att regeringen var starkt intresserad. Men med det mycket svala förslaget som här ges från statsrådets sida kan man kanske undra om den heta ambition finns som just skulle leda fram till ett regeringsförslag enligt den propositionslista som vi har fått.

Strukturomvandlingen i näringslivet ställer långtgående krav på arbetskraftens kompetens. Det handlar såväl om breda kunskaper som om specialistkunskaper och specialistfärdigheter. Men framför allt handlar det om att kunna inhämta nya kunskaper när villkoren ändras och tekniken utvecklas. Redan i dag finns det ett behov av återkommande fort- och vidareutbildning, och det behovet kommer att öka.

Arbetsmarknadspolitiken har i många år varit inriktad på de stora industrierna och den mer eller mindre utbytbara arbetskraften. En följd av det framväxande kunskapssamhället är att det i dag ställs högre krav på kunskaper och personliga färdigheter, t.ex. på kommunikativ förmåga. Det spelar helt enkelt stor roll vem man anställer. Arbetsmarknadspolitiken måste läggas om och inriktas på den faktiska arbetsmarknad som nu växer fram.

Vi har också en snabb teknologisk utveckling och nya förutsättningar för internationella marknader som gör att planeringshorisonten krymper för såväl arbetsgivare som arbetstagare.

Frågan om kompetensutveckling är därför – det medger jag – mycket komplex. Redan i dag finns det kompetensutveckling som arbetsgivaren tillhandahåller och som är verksamhetsrelaterad, vilket statsrådet också påpekar i sitt svar. Det är viktigt att denna form av kompetenshöjande utbildning får fortsätta.

Jag skulle vilja komplettera mina tidigare frågor med följande frågor:

1. Kommer ett förslag om individuella kunskapskonton att vara utformat så att den enskilde får största möjliga valfrihet och på ett sådant sätt att systemet inte bara blir en påspädning av arbetsgivarens redan i dag givna roll som den som står för vidareutbildning?
2. Kommer förslaget att vara utformat så att det här inte behöver ses som en omställningspeng för dem som är arbetslösa utan så att alla som vill omskola sig eller vidareutbilda sig får det?
3. Kan statsrådet ge klartecken för att det verkligen kommer en proposition enligt propositionslistan?

Man kan undra varför jag polemiserar mot statsrådet, som ju bejakar de faktiska omständigheterna och behoven – det är helt riktigt.

Det sägs här att man bereder frågan, men den är inte ny. Frågan fanns med i propositionssammanhang för nästan två och ett halvt år sedan, och fortfarande har det inte kommit något förslag. Stödpartierna har inte precis raskat på den så att säga. Nu verkar hindret mer ligga inom den departementala biten. Från fackligt håll är man mycket otålig därför att frågan inte har kunnat lösas.

Mot den bakgrunden skulle jag vilja få svar på mina kompletterande frågor. Frågor om individuell kompetens är oerhört angelägna både för näringslivet och för de enskilda arbetstagarna.

Anf. 9 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag vet inte riktigt vilken temperaturskala Elver Jonsson har. Jag känner mig inte speciellt sval i intresset för kompetensutveckling, tvärtom. Det tycker jag framgår av svaret, men jag kan gärna betona det igen.

Det gäller inte bara att få fram den verksamhetsrelaterade kompetensutvecklingen. Redan i dag har arbetsgivaren förvisso ett ansvar för den, men det är stora grupper som ännu i dag inte får del av vidareutveckling inom det arbete som de har. Därmed är dessa just de grupper som riskerar att åka ut när konjunkturen viker eller omställningen blir stor på en arbetsplats.

I det här sammanhanget är jag mycket varm i tankarna på att få fram också ett individuellt system som bygger på om jag som individ vill utveckla mig för att byta arbete. Kanske skulle jag i största allmänhet vilja lära mig ett annat språk. Det handlar alltså om den individuella utvecklingen.

Jag ska försöka svara ännu tydligare.

Följdfråga nr 1, en ny fråga från Elver Jonsson, är om ett förslag om individuella kompetenskonton kommer att vara utformat så att den enskilde får största möjliga valfrihet och så att systemet inte bara blir en påspädning av arbetsgivarens redan i dag givna roll. På den frågan blir mitt svar ja.

Elver Jonsson andra följdfråga är om detta mer kommer att ses som en omställningspeng för dem som är arbetslösa. Där tycker jag att man ska fundera lite mer därför att det är intressant om vi tydligare och med en annan fördelningsprofil också kan hjälpa de grupper som i dag har den svagaste ställningen på arbetsmarknaden att bli starkare när de nödvändiga omställningarna på arbetsmarknaden rullar på. Men jag vill inte se ett system för kompetensutveckling som enbart handlar om detta, utan för mig är det individuella kompetenskontot med den egna makten över resurserna det viktiga. Det är bl.a. detta som vi tittar vidare på och som också många av facken är intresserade av.

Ja, det kommer ett förslag, pengar är avsatta, det ska vara individuellt utformat, det ska vara en egen individuell bestämmanderätt och arbetet är inriktat på att förslag ska läggas fram för riksdagen innan riksdagen skiljs åt i sommar.

Anf. 10 ELVER JONSSON (fp):

Fru talman! Jag fick *ett* klart besked, och det är att de individuella kompetenskontona kommer att vara så utformade att den enskilde får största möjliga valfrihet. För mig som liberal oppositionspolitiker är det hugnesamt att höra ett tydligt besked på den punkten.

På den andra frågan, om man inte bara ska se det som en allmän omställningspeng, svarar statsrådet att man funderar på det här, att det finns svaga parter osv., och att det inte enbart är att se det isolerat. Det är väl där som jag tror att regeringen har kört fast. Som jag sade är frågan inte ny. Man har haft den åtminstone ett par tre år på sitt bord, och fortfarande finns det inget förslag.

I den tredje frågan efterlyste jag, fru talman, ett förslag som kan behandlas av vårriksdagen. Statsrådet säger att man har den inriktningen.

Prot. 2001/02:71

19 februari

*Svar på
interpellationer*

Jag hoppas att statsrådets temperatur räcker till att driva fram ett förslag därför att det är väldigt angeläget.

Sedan glider det lätt över i den här lite filosofiska debatten till vem som är den svaga på arbetsmarknaden. Är det metallarbetaren i Bengtsfors eller är det postkassörskan på Hisingen som drivs ut i arbetslöshet och måste skaffa sig en kompetens som gör att man kan söka sig till någonting annat? Därför tror jag att det kan bli ett fruktlöst resonemang om vem som är svag på arbetsmarknaden om man inte säger att det här ska kunna öppnas för dem som efterfrågar en sådan kompetens som behövs i ett annat samhälle.

Jag har många gånger hört från t.ex. dem som känner detta väl att vi har en arbetsmarknad där det egentligen skulle behövas en kompetenshöjning på så där 80–90 % inom en tioårsperiod. Problemet är att det är väldigt många som inte har den inställningen, och därför behövs det en opinionsbildning för att höja kompetensen i arbetslivet. Jag tror att man behöver bryta igenom en vall, kalla det gärna en tröghetsvall, som gör att både arbetstagarna, facken och arbetsgivarna får inspiration att driva på en sådan utveckling.

Sedan säger statsrådet att det har varit så mycket kritiska remissvar. Ja, det har det kanske varit, men inte från de riktigt tunga. Från de tunga fackliga organisationerna är man oerhört angelägen om att det kommer fram förslag, och man ger stark support. Men det är klart att det finns en del t.ex. monetära remissinstanser och andra som ligger ganska långt ifrån sådana här frågor och som har varit kritiska. Men jag känner det som ganska besvärande att regeringen tar det som något slags livboj för att sitta och fundera, som jag tycker, fru talman, onödigt länge på en mycket självklar fråga. Pengarna finns, och frågan är: Finns viljan så att vi inom en månad kan få se ett regeringsförslag som redan är utlovat?

Anf. 11 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag känner mig i alla fall ganska tydlig på en punkt där jag vill motsäga Elver Jonsson. Det är att om man skriver utredningsdirektiv, utredare jobbar, man skickar ut förslaget på remiss, så måste man vid beredningen av förslaget också noga lyssna på dem som är kritiska. Det är själva poängen med att skicka ut saker och ting ut på remiss. Det gäller faktiskt att lyssna och ta intryck – detta plus att vi alltmer har känt för, och alltmer fått stöd från både de fackliga organisationerna och näringslivet, att se om man kan stimulera det egna sparandet för den egna kompetensutvecklingen. Där är vi verkligen överens. Det måste vara en mycket viktig beståndsdel i ett förslag om kompetensutveckling. Kan man sedan också se om det går att stimulera fram det helt nödvändiga och viktiga omställningsskydd och den omställningshjälp som behövs i arbetslivet så är det intressant. Det är en fundering som finns på många håll på arbetsmarknaden i dag, inte bara hos de fackliga organisationerna utan också i hög grad hos näringslivet självt.

Problemet, som Elver Jonsson uttryckte det, är inte bara att för få individer själva ser ansvaret eller har möjligheten att bygga upp ett sparande för sin egen framtid och utveckling utan också att för få arbetsgivare gör detta i arbetet. Det är ett ansvar man redan har men som långt ifrån alla tar. Det är de två frågorna som står i fokus för regeringen nu när vi – och jag kan inte säga det tydligare än så – lämnar ett förslag till

riksdagen under våren. Jag kan inte i dag säga om det är inom en månad eller inte. Men temperaturen är hög och frågeställningen är viktig.

Prot. 2001/02:71
19 februari

Anf. 12 ELVER JONSSON (fp):

Fru talman! De tre sista orden instämmer jag helt i. Frågeställningen är viktig, och hela frågan är oerhört angelägen att lösa. Det som har bekymrat mig är att frågan på något sätt håller på att glida över ifrån det mera individbaserade – det är i och för sig ett näringspolitiskt behov att få individerna bättre rustade – till att bli mera allmänt, att mera gå över på arbetsgivarens ansvar, som å ena sidan redan finns. Självfallet kan det behövas stimulans. Men jag tror att det är viktigt att vi inte fastnar i den diskussionen och tar miste på de fackliga organisationernas hetta i den här frågan. Det kan man inte göra för där är man, som Mona Sahlin vet, mycket otålig över att det inte har kommit något förslag.

Fru talman! Jag förstod inte riktigt poängen när statsrådet Mona Sahlin frågade om man inte ska ta till sig de kritiska synpunkterna och väga in också dem. Jo, självfallet. Men det får, fru talman, inte bli ett alibi för att ingenting sker i det som vi är överens om, nämligen att vi får de individuella kompetenskontona förverkligade. Det som statsrådet uttrycker som en önskan, att det läggs fram ett förslag så att vi kan fatta beslut i vår, vill jag ge stor support till.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

7 § Svar på interpellation 2001/02:246 om ominriktning av försvaret

Anf. 13 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Rolf Gunnarsson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta med anledning av den kritik som framförs inom delar av Försvarsmakten avseende ominriktningen av försvaret. Rolf Gunnarsson har även frågat om jag ämnar vidta någon åtgärd för att minska förtroendeklyftan mellan ÖB och Försvarsmaktens personal. Bakgrunden är en debattartikel införd i Dagens Nyheter den 5 februari som skrivits av ett antal officerare, tillika ledamöter i Krigsvetenskapsakademien.

I interpellationen sägs att försvaret skulle ha för lite pengar för centrala delar av sin verksamhet. Riksdagen har beslutat att Försvarsmakten i år disponerar 41,7 miljarder kronor. Ungefär hälften av detta belopp används för förbandsverksamhet. Hälften används för materiel, anläggningar samt forskning och utveckling. Jag anser i enlighet med vad riksdagen har beslutat att denna fördelning är riktig. Den materiella förnyelsen är en viktig del av försvarsreformen och kan inte genomföras utan att en stor del av försvarsbudgeten används för sådana investeringar.

Förbandsverksamheten måste bedrivas så rationellt att de 20 miljarder kronor som riksdagen anvisat för detta ändamål ger den beredskap och den krigsduglighet som insatsorganisationen behöver. Övningsverksamheten ska självklart vara en prioriterad del av förbandsverksamheten.

Det andra område som Rolf Gunnarsson väljer att referera är påståendet om att det skulle råda en visionslöshet kring innebörden av det nya försvaret. Det sägs också att det skulle finnas en tveksamhet om djupet i

det underlag som legat till grund för försvarsbeslutet. Jag anser att det varken från riksdagens eller från regeringens sida föreligger några oklarheter om Försvarsmaktens uppgifter eller vilka krav på operativ förmåga i olika avseenden som statsmakterna ställer.

Jag vill bestämt hävda att den spårbarhet mellan uppgifter och organisation som följer av detta både är tydlig och framåtblickande. Styrningsmodellen bygger i sin tur på en genomgripande analys av den förmåga som Försvarsmakten kan behöva i framtiden. Därmed möjliggörs även det djup och den flexibilitet som behövs för regeringens och Regeringskansliets arbete.

Ett tredje påstående gäller att det skulle finnas en felaktig syn på organisationen och ett omodernt beredskapssystem. Det är riktigt att mycket av Försvarsmaktens kompetens finns hos den personal som arbetar i grundorganisationen. Men jag delar inte uppfattningen att nuvarande organisation skulle vara felaktig. I vissa fall sammanfaller grund- och insatsorganisationen i stora delar, främst inom marinen och flygvapnet. I andra fall, som inom armén, är grundorganisationen främst en utbildningsorganisation. Att förbättra insatsförmågan och göra den mer flexibel är en central del av försvarsreformen. Anmälning och användning av arméstridskrafter för internationella uppgifter är här en mycket viktig komponent. Utvecklingen av detta och andra delar av beredskapssystemet kommer att följas av Försvarsdepartementet.

Fru talman! Slutligen noterar jag att överbefälhavaren, i ett svar på tidigare nämnda debattartikel, väl inser vikten av att kommunicera när det gäller försvarsreformen inom myndigheten. Detta är en nödvändig del i det stora förändringsarbete som försvaret nu går igenom. Även om jag tror att de flesta inom myndigheten inser omfattningen i detta arbete har förbandscheferna en särskilt viktig roll i att förmedla reformen till Försvarsmaktens personal. Det är viktigt att de i den rollen även lär sig om reformens innehåll.

Det går inte att genomföra en försvarsreform på ett år. Reformen spänner över ett tioårigt perspektiv. Vissa åtgärder, som utvecklingen av internationell förmåga, är redan under genomförande. Andra åtgärder kommer att vara genomförda till 2004. En del åtgärder, främst utvecklingen av helt ny förmåga och kompetens, kommer först att ske under de nästkommande försvarsbeslutsperioderna. Genomförandegraden av reformen kommer sålunda att vara på olika nivåer vid olika tidpunkter. Men målet för reformen är tydligt: ett högkvalitativt försvar med en flexibel förmåga för nationella och internationella insatser.

Anf. 14 ROLF GUNNARSSON (m):

Fru talman! Jag tackar försvarsministern för svaret.

I alla fall jag blev aningen förvånad när debattartikeln av de tio höga officerarna – tillika ledamöter i Krigsvetenskapsakademien – publicerades. Det var överraskande att någon eller någon vågade träda fram och berätta om de problem som finns och som man annars hör mest om mellan skål och vägg.

Jag skulle bli väldigt förvånad om inte också statsrådet höjde på ögonbrynen den morgonen inför det som framhölls i artikeln bl.a. med tanke på att en av statsrådets tidigare medarbetare, översten Ingvar Hellqvist, fanns med som en av undertecknarna.

Efter det att artikeln hade publicerats fick man som försvarspolitikernaturligtvis många frågor om vad som egentligen var på gång inom det svenska försvaret och om hur vi politiker använder skattebetalarnas pengar.

Det är riktigt som statsrådet säger i svaret att det är över 40 miljarder som disponeras, och den summan gör det ännu viktigare att varena krona används på ett riktigt sätt.

Ord som framfördes från de tio var: "Ingen tydlig vision har presenterats om hur försvaret skall anpassas till de nya säkerhetspolitiska hoten." "Försvarets brist på ekonomi är åter i fokus och det finns inte tillräckligt med pengar för själva verksamheten." "Det är inte lätt att förstå innebörden av försvarsreformen och vad det nya försvaret egentligen är för något."

Jag skulle, som sagt, bli mycket förvånad om detta var ord som statsrådet kunde lämna åt sidan och sedan bara bläddra vidare i morgontidningen utan att fundera över vad som egentligen stod i artikeln. Jag tror faktiskt att även statsrådet höjde på ögonbrynen.

Ett statsråd som är ansvarig för ett departement och ledamot av regeringen kan kanske inte säga saker rent ut.

Av svaret får man intrycket att allt i försvaret nästan till hundra procent är rätt och riktigt. Jag tror inte att tio så höga officerare, med den höga position som de har, kan ha misstagit sig eller försökt att svärta ned bilden av det svenska försvaret. Det är detta som jag reagerar mest på i det svar som statsrådet har lämnat här.

Har statsrådet funderat över varför dessa höga militärer ställer sina frågor? Jag tror inte att de gör det för att skada försvaret utan att de gör det av solidaritet mot deras arbetsgivare och för att de inte stillatigande bara kan se på det som händer.

Jag tycker att det är bra att det finns rapporter och information för bl.a. oss politiker som kan leda till att det kan bli förbättringar i de framtida besluten och i de framtida genomförandena.

Med hänvisning till artikeln vill jag återigen ställa denna fråga till statsrådet: Har de aktuella officerarna farit med lögn när de har talat om en visionslöshet och en förvirring kring innebörden i orden "det nya försvaret"? Är det så statsrådet ser det? Man kan tolka svaret på det viset. Är officerarna enligt statsrådet ute med illasinnade rykten och felaktiga besked till oss?

Jag har en fundering kring det som har sagts när det gäller påståendet att det var en ekonomisk glädjekalkyl som Försvarsmakten lämnade till regeringen 1999. Har statsrådet funderat över om det ligger till så? Jag undrar också vad statsrådet anser om påståendet att det är dags att inse att den s.k. övergångsfasen i ominriktningen inte har lyckats. Är också detta ett illasinnat rykte?

De allvarsord i artikeln som oroar mig mest är påståendet i artikeln att det finns en förtroendeklyfta mellan ÖB och personalen. Hur ser statsrådet på det? Jag tycker att det låter allvarligt när man pratar om en förtroendeklyfta.

Statsrådet svarar visserligen till viss del på detta, men han säger att det är viktigt att förbandscheferna förmedlar information om ominriktningen. Men i det här fallet var det inte förbandscheferna som hade skrivit debattartikeln.

Som politiker tycker jag att det är viktigt att man använder skattepengarna rätt. Det här var i alla fall en varningsklocka som jag fick. Var det någon klocka som ringde hos statsrådet när det gäller hur vi använder skattebetalarnas pengar?

Anf. 15 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Först vill jag säga att regeringsformens ord gäller för varje svensk, nämligen rätten att fritt uttrycka tankar och synpunkter i samhällsdebatten utan någon restriktion från den offentliga makten. Det har jag sagt när andra företrädare för Försvarsmakten har gjort debattinlägg, och det gäller också i det här fallet.

Det hindrar inte att man får granska det som sägs. Det som Rolf Gunnarsson refererar till är en bild. På fredag ger överbefälhavaren sin bild av förhållandena inom Försvarsmakten under det gångna året. Den bilden kommer att vara systematiserad, och den kommer att innehålla många uppgifter som talar i en annan riktning än den som både debattörerna och interpellanten i dag har fört fram.

1999 års underlag var i princip ett gott och tillräckligt underlag för regering och riksdag att arbeta utifrån. Det gäller inriktningen på stridskrafterna och också vilka operativa uppgifter som ska kunna genomföras.

Besluten här i kammaren år 2000 när det gällde utformningen av grundorganisationen var också korrekt. Det som blev aktuellt under det gångna året, år 2001, var brister i den ekonomiska ledningsförmågan inom Försvarsmakten, och det gjorde att verksamheten drog mer pengar än vad riksdagen hade anslagit. I början av förra året fungerade också den nivån som en utgångspunkt.

Men både överbefälhavaren och jag konstaterade att det måste vara riksdagens beslut om inriktningen på anslag som gäller för varje del i statsförvaltningen. Det som har skett från maj och framåt är synnerligen betydelsefullt.

Jag vill inte avslöja några siffror nu. Det är upp till överbefälhavaren att göra, och det kommer att bli offentligt på fredag.

Jag vill heller inte gå in på några detaljer i den verksamhet som har kunnat genomföras. Men så mycket är klart att överbefälhavaren kommer att presentera en annan bild av tillståndet i Försvarsmakten, även under ett år när det var riktigt och motiverat med förändringar i verksamheten så att riksdagens anvisningar till myndigheten Försvarsmakten kom att uppfyllas.

Följaktligen, fru talman, är 1999 års kalkyler, beslutet år 2000 och överbefälhavarens hantering av budgetfrågorna under förra året alla väl förenliga med och ger sammantaget en god inriktning för Försvarsmakten under de kommande åren.

Anf. 16 ROLF GUNNARSSON (m):

Fru talman! Jag instämmer med statsrådet då det gäller den demokratiska processen och möjligheten för alla att yttra sig.

Vi hade en debatt i samband med ett försvarsbeslut då väldigt höga militärer sade att det skulle vara tyst i ledet till sina förbandschefer när det gällde att få fram underlag för oss politiker. Men vi kan vara eniga om att det måste vara allas möjlighet att få yttra sig i en demokratisk process.

Det är viktiga ord i den här artikeln, som jag naturligtvis tar på allvar. Jag är bara försvarspolitiker, inte militär. I artikeln står: "Det finns anledning att fråga sig vad skattebetalarna egentligen får för de ca 40 miljarder kronor som avdelas till försvaret. Något radikalt behöver därför göras för att verkligen genomföra den nödvändiga reformeringen av försvaret och ge det svenska folket det försvar vi behöver och betalar för." Detta är faktiskt några rader som i alla fall i mitt försvarshjärta blir tunga att bära. Man blir nästan skyldig att ta upp en sådan fråga när man har läst de här raderna.

Jag tycker, och vi moderater har tidigare framfört detta, bl.a. så sent som för ett par veckor sedan, att förbandsverksamheten har bedrivits på sparlåga under år 2001, och inget talar för att det inte skulle bli så också i år.

Ordet sparlåga är väl kanske inte det rätta ordet om man ska ta hemvärnet som exempel, där det har varit mer eller mindre totalstopp. Då ska hemvärnet ändå vara en av hörnpelarna. Hemvärnet är ungefär som en ficklampa som saknar batterier.

Jag tycker också att man kanske borde kunna om inte enas, det är ett för tungt ord, men på något sätt instämma i att försvarsbeslutet den 30 mars 2000 var dåligt underbyggt. För att stärka den tesen kan jag ta till vad dåvarande ÖB sade: "Det fanns stora osäkerheter avseende basfakta." Det gick alldeles för fort med det beslutet.

Vi hade en debatt om försvarets verksamhet och vad som där har hänt i december. Tyvärr var inte statsrådet med i den inledande debatten. Men man kan läsa om vilka mål som inte har uppnåtts.

Armestridskrafternas förband har nått utbildningsmålen för grupp, pluton samt vissa förband endast till kompaninivå. Målen för stridsvagnsförbanden har inte nåtts. Vissa fartygsbesättningar har inte nått acceptabel utbildningsnivå. Uppsatta mål för förband i marinstridskrafternas grundutbildning har inte nåtts. Pilotutbildningen har halverats, och uppsatta mål har inte nåtts. Ett antal flygförare har inte fått någon flygtid. Helikopterförbanden har inte kunnat öva i planerad utsträckning. Hemvärnet har inte kunnat ha någon verksamhet andra halvåret 2001. I de markoperativa förbanden har fältdugligheten minskat.

När jag läser detta och den här debattartikeln tycker jag att det på något sätt är ens skyldighet som försvarspolitiker att reagera. Det som förvånar och skrämmer mest i den debatt som statsrådet och jag har i dag – jag känner ju statsrådet som en ganska ödmjuk person – är att det i det här fallet är lite av en mur: Angrip inte oss. Allting är rätt.

Så känner jag att det är här i dag, och jag tror att det är lite farligt att säga att allting är så fantastiskt bra när man har kunnat läsa det här så sent som i december. Och de här orden har inte Rolf Gunnarsson som moderat hittat på för att vara elak, utan de är plockade ur den proposition som vi behandlade i försvarsutskottet.

I morse ringde en försvarsanställd som hade läst att vi skulle ha den här debatten i dag. Han sade så här: Vi ropar och vill öva, öva och öva. Ekot tillbaka är: Spara, spara och spara.

Anf. 17 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Jag har i mitt interpellationssvar tydligt angett att det inte går att genomföra en försvarsreform på ett år. Den spänner över många

år. Utvecklingen är olika långt kommen och kommer att vara det på olika nivåer vid olika tidpunkter. I den meningen är jag ödmjuk.

Jag är också ödmjuk när det gäller att det finns stora uppgifter för chefer och försvarets anställda att förena kraven på förändringar. Men jag är inte med på att se försvaret, på grundval av det underlag som jag får del av, i en stor kris.

Vad får vi för de 40 miljarder kronorna? Ja, vi får krigsmateriel, till ungefär 33 % ny krigsmateriel. Jag frågar kammaren: Hur många länder i Europa, ja t.o.m. utanför Europa, är det som har den nivån? Det är öppna uppgifter som vi redovisar för riksdagen om materielsystem efter materielsystem.

Hur är det med verksamhetsanslaget? Överbefälhavaren och jag är helt överens om att det är utbildningar och övningar som är det viktiga. Men jag har varit tydlig mot överbefälhavaren och sagt: Ska vi nå dit, måste vi reducera de fasta kostnaderna som belastar det här anslaget. Det är där som de strukturella förändringarna måste ske. Och jag tror att överbefälhavaren kommer att kunna redovisa stora framsteg på den punkten. Det är löner för anställd personal och vidmakthållande av etablissemang och marker som måste reduceras och som är under reducere-ring. Det är besvärligt för den berörda personalen, men det måste ske.

De år då utgifterna var för höga var också år med stora övningar. Det genomfördes en stor slutövning i mars förra året i Norrbotten och en mindre sådan i Skåne som gav goda resultat. Vi står just nu i begrepp att genomföra transporten till Strong Resolve i Polen – en utomordentligt stor och komplex fredsfrämjande övning. De här sakerna tillför mycket god kompetens.

Överbefälhavaren tvekar inte att anmäla att det även under förra året skett viktiga tillskott av operativ förmåga, särskilt när det gäller internationell förmåga, till Försvarsmakten. Men det finns utmaningar. Framför allt är de knutna till behovet av att våra officerare ska kunna leda högre förband. Det handlar också om att kunna genomföra de mycket komplicerade underhållsrörelser som behövs för att moderna förband ska fungera.

Jag anser att det är på denna grundval som diskussionen bör kunna föras. Det är också min förhoppning att chefer i Försvarsmakten kan se att det i ledarskapet ligger att kunna förena olika krav som ställs inom och på en så omfattande institution som Försvarsmakten är.

Anf. 18 ROLF GUNNARSSON (m):

Fru talman! I det senaste inlägget var det en liten ljusning.

Jag hoppas att försvarsministern inte citerade mig när han använde orden stor kris, för de orden har jag verkligen inte använt. Jag har inte använt ordet kris över huvud taget i någon interpellation i den här frågan, och jag är inte beredd att kalla det här för en liten kris.

Jag har följt upp med en interpellation om de officerare som har reagerat och visat en av de kraftigaste reaktioner som i alla fall jag har sett på den nivån. Det är det som har fått mig att reagera. Som jag tidigare sade tycker jag att jag hade gjort fel om jag inte hade reagerat på det här.

Jag tycker trots allt att det fanns en del ljusningar i statsrådets senaste anförande. Den ficklampa utan batterier som jag tidigare nämnde fick

några batterier på slutet. Vi är båda intresserade av ett starkt svenskt försvar, och detta kan vara en bra avslutning på den här debatten.

Prot. 2001/02:71
19 februari

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

8 § Svar på interpellation 2001/02:247 om SWEDEC i Eksjö

Anf. 19 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Carina Hägg har frågat mig om hur jag vill lösa problemet med bristande samordning av resurser inom ammunitions- och minröjningsområdet. Vidare har jag tillfrågats om jag har för avsikt att ge SWEDEC anslag direkt från Försvarsdepartementet samt om jag ämnar vidta någon åtgärd för att bättre ta till vara SWEDEC:s kompetens i hanteringen av terroristbomber. Slutligen har Carina Hägg frågat mig om jag planerar att inrätta en internationell minröjningsorganisation inom totalförsvaret med Statens räddningsverk som ansvarig samt om jag är beredd att aktivt verka för att ett internationellt testcentrum, där bl.a. träning av hundar ingår, utvecklas i Eksjö.

Jag vill först säga att frågorna kring minor och oexploderad ammunition är av stor betydelse. Varje dag skadas och dödas hundratal barn, kvinnor och män över hela världen. Förutom ett enormt lidande skapar problemen osäkerhet och hinder för utveckling i ett flertal länder. Enligt min mening behövs det ökade insatser för att förbättra situationen för de människor och samhällen som drabbas av antipersonella minor och oexploderad ammunition. Regeringen anser att insatserna för ammunitions- och minröjning är viktiga och att ett svenskt engagemang inom området på ett positivt sätt kan bidra till att få minproblemet under kontroll. För närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet för att ta fram en samlad svensk syn rörande minor och oexploderad ammunition.

Arbetet syftar till att beskriva och förklara regeringens inriktning och målet med den svenska verksamheten inom ammunitions- och minröjningsområdet. Den samlade synen ska bidra till att säkerställa att de statliga aktörer som hanterar uppgifterna arbetar mot samma mål och har samma vision. Vidare avser arbetet att ge upphov till ökad samordning och samtidigt kunna fungera som stöd, referensmaterial och praktisk handledning för de berörda aktörerna. Den samlade synen bör också kunna bidra till att öka insynen i det svenska agerandet inom bl.a. internationella organisationer.

Enligt min uppfattning är det viktigt att kapaciteten inom både humanitär och militär ammunitions- och minröjning utnyttjas optimalt, både när det gäller personal och när det gäller utbildningsanordningar. Det är även min mening att utveckling, testning och anskaffning av materiel bör kunna samordnas på ett mer effektivt sätt. Detta kommer att behandlas i regeringens samlade syn på minor och oexploderad ammunition.

Fru talman! Frågan om jag har för avsikt att ge SWEDEC anslag direkt från Försvarsdepartementet berör också arbetet med regeringens samlade syn på ammunitions- och minröjningsfrågorna. Det är min uppfattning att dagens organisation, med SWEDEC ingående i Försvarsmakten, i huvudsak fungerar väl. Styrningen av SWEDEC kommer dock att studeras närmare, särskilt med avseende på samverkansmöjligheter.

Enligt mitt förmenande är hanteringen av terroristbomber främst en fråga för polismyndigheterna och inte Försvarsmakten – detta då polisens s.k. bombgrupper finns över hela landet och därför snabbt kan sättas in vid behov. Enligt min mening bör SWEDEC:s roll även i framtiden vara att bistå med utbildning och sakkunskap och inte primärt operativt medverka vid hanteringen av terroristbomber.

Frågan om att inrätta en internationell minröjningsorganisation inom totalförsvaret, med Statens räddningsverk som ansvarigt, är för närvarande inte aktuell. Jag anser emellertid att den omfattande kompetens och kapacitet inom humanitär minröjning som finns inom Statens räddningsverk ska tillvaratas på bästa sätt.

Slutligen har Carina Hägg frågat mig om inrättandet av ett internationellt testcentrum, för bl.a. hundar, i Eksjö. Denna fråga har samband med frågorna om samordning och tilldelning av anslag, vilka kommer behandlas i regeringens samlade syn på ammunitions- och minröjningsfrågorna. Verksamheten som bedrivs i Eksjö bör dock ha en god potential för att utvecklas.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag säga att min förhoppning är att vi kan nå målet om en minfri värld, men vägen dit är lång. Sveriges omfattande verksamhet inom minområdet minskar dock det mänskliga lidandet och för oss närmare målet.

Anf. 20 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag vill tacka försvarsministern för svaret. Jag tycker att det är viktigt att han understryker den samsyn som finns i Sverige när det gäller allvaret i minproblematiken i världen och även när det gäller vikten av att på olika sätt ge ett bra stöd för hanteringen av den frågan. Där kommer det som försvaret kan bidra med in som en viktig resurs.

Jag tror att försvarsministern och jag inledningsvis skulle kunna enas om att man borde kunna plocka ut ett ord ur svaret. Jag är glad över att försvarsministern understryker att verksamheten *bör* ha en god potential för att utvecklas, men jag tycker att ordet ”bör” kan tas bort. Jag tycker nog att det är ganska tydligt att man har en god sådan potential i Eksjö.

Svaret är i andra delar ganska öppet. I det som gäller terroristbomber tycker jag att svaret har en bra balans och är tillfredsställande. Det är oerhört viktigt att understryka att vi snabbt bör få en uppstramning av ansvarsfördelningen inom denna verksamhet. Låt mig ge ett exempel bland flera, ett exempel som är viktigt på grund av sin medieframtoning.

Jag citerar följande ur en artikel i en tidning med rubriken Räddningsverket satsar på egna operationer:

”– Vi har som ambition att genomföra egna minröjningsoperationer, säger Bengt Grude, enhetschef på internationella avdelningen. – – – Därför tänker Räddningsverket starta en ny utbildning i vår, som ska ta hänsyn till de krav som humanitär minröjning ställer.

– I humanitär minröjning ingår att anställa personal ur lokalbefolkningen ... samt kvalitetssäkra arbetet.”

Man framhåller vidare att man har fått bidrag från EU, och jag tycker att det är oerhört positivt att man försöker ta till vara dessa möjligheter. Man framhåller också att man själv satsar lika mycket, nämligen 5 miljoner kronor, på utvecklingen av denna verksamhet.

Jag tycker att det behövs en uppstramning när det gäller utbildningen och bidragen från olika håll. Detta kostar pengar, och man har inte tydliga regler för detta. Samordningsproblemen tenderar att öka framöver. Jag vill för försvarsministern understryka vikten av att detta snabbt organiseras upp på ett bättre sätt.

Som riksdagsledamot tycker jag också att det är viktigt att peka på det som riksdagen en gång tidigare har uttalat. Som ganska ny i riksdagen väckte jag en motion om inrättande av ett minröjningscenter i Sverige med lokalisering till Eksjö. Motionen blev välvilligt behandlad och är grunden till det center som vi har. Riksdagen har liksom regeringen varit väldigt tydlig i sina direktiv om att Eksjö skulle vara en bas för forskning och utveckling inom området.

Minröjningscentrumet ska, som det har framhållits, ”aktivt kunna medverka vid genomförande av försök och utprovning av olika prototyper m.m. Minröjningscentret skall vara en totalförsvarsresurs.”

Det finns också andra frågor som ligger i gränslandet mellan försvarsministrarnas och andra ministrars ansvarsområden. Naturligtvis vill försvarsministern liksom jag påverka utvecklingen i Eksjöbygden och näringarna där. Det finns industrier som har intresse av att ta del av den kunskap som byggs upp i Eksjö.

Åke Pettersson har presenterat en utredning framtagen tillsammans med lokala aktörer. Han pekar där på detta. Försvarsministern har liksom jag bevistat ett seminarium i Eksjö, där man från ortopedindustrin framförde sitt intresse. Även från andra näringar tog man upp hur man skulle kunna utveckla detta i nära samverkan. Det måste naturligtvis gå en gräns mellan det som försvaret och det som andra har direkt ansvar för. Men först och främst, försvarsministern: Ordet ”bör” ska tas bort!

Anf. 21 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Tack för den välvilliga synen på mitt interpellationssvar från interpellanten. Jag vill gärna säga att jag tycker att Carina Hägg har en poäng: Verksamheten som bedrivs i Eksjö har dock en god potential för att utvecklas. Det vill jag gärna stå bakom.

Sedan vill jag betona att jag har fått en bild av att det råder ett lyckosamt samarbete mellan de olika statliga organen, där SWEDEC i Eksjö och Räddningsverket samarbetar. Jag anser att det finns goda utsikter för att Sverige ska kunna utveckla en samlad minröjningsresurs som kan göra ännu större internationell nytta.

Det finns en gränsdragningsfråga mellan SWEDEC och Statens räddningsverk, och den är jag beredd att granska ytterligare, men det finns ingenting annat än positivt att uppnå genom en förbättrad samverkan mellan Räddningsverket och SWEDEC i Eksjö.

Anf. 22 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Försvarsministern talar om att man har mycket att vinna genom att samarbeta, och jag vet att det redan i dag finns mycket samarbete. Det finns en dubbelhet i den situation vi har. Det finns gott samarbete där man står nära varandra, men det finns också områden där man ser att det spretar iväg. Det är möjligt att det är en mer småländsk syn på det här, men jag tror att vi kanske ändå kan vara överens om hur viktigt det är att man inte spretar ut de ekonomiska resurserna. Det kostar

pengar. För att nå det bästa resultatet är det viktigt att vara effektiv och att man ser till att hålla samman det hela när det gäller pengaresurserna och att kunna bygga upp den bästa kompetensen. Där är det ju regeringen som har ansvaret. Försvarsmakten kan ju inte ge direktiv till annan myndighet. Grundfrågan om att man ska samarbeta och att man har kompletterande ansvarsområden som det är väldigt viktigt att man tar till vara tycker jag att vi kan vara eniga om.

Jag ser det som väldigt positivt att SWEDEC kommer att ha en speciell tränings- och certifieringsbana för hundekipage. Den ska enligt planerna uppföras under det här året. Det finns företag som har anmält intresse för att kunna genomföra egna tester på den här banan. Det har inneburit att det har funnits synpunkter redan under utformningen av banan om på vilket sätt den skulle kunna användas av flera intressenter. Banan kommer att byggas så att möjligheter finns för flera organisationer eller företag att använda den här banan för tester när de utvecklar sin verksamhet. Det här kan på sikt innebära att Eksjö blir ett internationellt testcentrum även på det här området. Då är vi tillbaka igen till det här att det finns ett direkt ansvarsområde för försvarsministern, men det finns också spin-off-effekter som har betydelse för bygden och för utvecklingen av materiel inom minröjningsområdet i stort. Det är inte alltid så kristallklart var gränserna går.

Oavsett med vilket syfte ammunitions- och minröjningen genomförs är metoden i grunden densamma. Jag har märkt, när jag har varit ute i fält och studerat minröjningsinsatser, hur viktigt det kan vara att man har med militär kompetens. Ofta har man på den sidan en god kunskap om hur man lägger ut minor och ibland var man har lagt ut dem. Det kan också vara ett sätt att rehabilitera soldater att samarbeta med dem. På så sätt kan man också uppnå olika extra bra effekter.

Det är viktigt att man kan samarbeta när man är i en sådan här svår situation. Jag tror att allmänheten gärna underskattar den svårighet som det innebär att röja minor. Man har nog svårt att förstå vilken kompetens och samordning som krävs för att i fält utföra detta mycket svåra och känsliga arbete. Därför tror jag också att det finns samordningsvinster om man har en gemensam bas när det gäller hur man tränar och arbetar fram metoder och på kommunikationssidan.

Har man en större samverkan så har man också mindre åtgång av personal. Man har kvalificerade lärare på ett enda ställe. Man har också lättare att vara en resurs för omvärlden, eftersom det finns *en* part att kommunicera med och *en* part som kan vara kontaktperson i viktiga frågor. Kvaliteten i kursutbudet kan ökas genom att man bl.a. rationellt utnyttjar specialister. Det är bra att blanda utbildning för militär och humanitär minröjning, för som jag sade tidigare är det ju ofta så det fungerar i praktiken ute på fältet. Det är bra med en gemensam utbildning då Försvarsmakten kan stödja det civila samhället.

Jag skulle vilja ha ett lite mer tydligt svar från försvarsministern om hur och när den här samordningen kommer till stånd och Eksjös roll.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 23 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Göte Jonsson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att produktionsmålet i skogspolitiken inte äventyras genom att stora skogsområden avsätts som nationalparker.

Frågan berör såväl skogspolitikens mål som målet för reservatsavsättningar m.m. som riksdagen antagit. När det gäller reservatsavsättningar antog riksdagen ett delmål som innebär att ytterligare 900 000 hektar skog skall undantas från normalt skogsbruk till 2010. Statens ansvar för detta skydd bedömdes vara ca 400 000 hektar, och resterande 500 000 hektar förutsätter ett frivilligt ansvarstagande från skogsbrukets sida. I det av riksdagen antagna delmålet för skydd av skogsmark ingår även avsättningar i anslutning till olika tätorter. I propositionen framhölls särskilt naturvårdens sociala dimension, de skyddade områdenas betydelse för friluftslivet och det ökade behovet av att bevara tätortsnära natur. Regeringen ansåg därför att bevarandevärden för friluftslivets intressen, tätortsnära miljö, skogens kulturmiljöer m.m. i möjligaste mån ska samordnas med skyddet för den biologiska mångfalden. På så sätt kan vi uppnå synergier i vårt bevarandearbete.

När det gäller skogspolitikens produktionsmål vill jag inleda med att beskriva den nya skogspolitiken, som trädde i kraft 1994. Skogspolitiken ska ha två jämställda mål: ett produktionsmål och ett miljömål. För att vi ska kunna avgöra hur väl vi lyckas förverkliga skogspolitiken och i tid åtgärda eventuella brister har Skogsstyrelsen regeringens uppdrag att en gång per mandatperiod utvärdera skogspolitikens effekter.

Den senaste utvärderingen, som presenterades i januari i år, visar att varken miljö- eller produktionsmålet uppnås helt. När det gäller arbetet med att nå miljömålet är utvecklingen mer positiv. Miljöhänsynen har under 90-talet förbättrats påtagligt inom skogsbruket. Denna utveckling är naturligtvis mycket glädjande. Inte minst är det mycket positivt att utvärderingen visar att skogsbrukets frivilliga avsättningar redan i dag har fått en så stor omfattning. På frivillig väg undantas drygt 800 000 hektar produktiv skogsmark för naturvårdsändamål, och det är en mycket viktig del av skogspolitiken där skogsägarna tagit ett stort ansvar.

Däremot visar utvärderingen att det finns vissa brister när det gäller att nå produktionsmålet. Främst rör det sig om försämrade återväxtresultat och behov av en ökad röjningsaktivitet. Jag delar naturligtvis Göte Jonssons uppfattning när det gäller skogens stora betydelse för vårt land och vikten av att vi värnar produktionsmålet. De brister som utvärderingen pekar på rör dock inte reservatsavsättningar utan i första hand åtgärder för att föryngra och vårda den nya skogen.

Skogsstyrelsens utvärdering av skogspolitikens effekter är för närvarande ute på remiss, och regeringen avser att återkomma till riksdagen med eventuella förslag till åtgärder i höst.

Anf. 24 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Messing för svaret på interpellationen. Jag har ställt interpellationen därför att jag är bekymrad över att pro-

*Svar på
interpellationer*

duktionsmålet egentligen har kommit i skymundan i den allmänpolitiska debatten, och även i debatten i övrigt.

Skogen är en av våra absolut viktigaste näringar. Skogen är också vår viktigaste förnybara råvara. Den är angelägen för sysselsättningen på landsbygden men inte bara där utan för sysselsättningen i hela landet. Skogen är viktig för landets ekonomi, inte minst på exportsidan. Skogen är vår viktigaste exportråvara. Utifrån det har jag ställt mig frågan varför regeringen har ökat avsättningen för naturändamål, från 800 000 hektar till 900 000 hektar i anslutning till att vi fick miljömålspropositionen.

Miljömålsutredningen, som samarbetade med skogsnäringen, kom fram till att det räckte med 800 000 hektar för att vi skulle klara de behov som finns av att rädda viktiga miljövärden och den biologiska mångfalden. Utan några ytterligare motiv kom regeringen sedan med ett förslag som innebar att man lade på 100 000 hektar. Det skulle vara intressant att höra hur statsrådet Messing, som är ansvarig för skogsfrågorna och framför allt produktionsmålet, ser på denna fråga. Varför har man utökat andelen med 100 000 hektar, från 800 000 till 900 000 hektar? Vi vet att skogen är oerhört angelägen för såväl produktionsmålet som miljömålet. Här har produktionsmålet fått stryka på foten.

Man kan inte bara öka andelen skog för naturändamål utifrån miljöhänsyn med en så stor volym utan att mycket klart ange skälen. De skälen har riksdagen inte fått del av. Jag skulle gärna vilja höra om statsrådet Messing kan redovisa de skälen här.

Vi har framför allt reagerat mot att man så starkt betonar avsättningar för rekreationsändamål. Vi menar att allemansrätten i vårt land är unik. Den ger alla möjlighet att ströva i skog och mark, plocka bär och blommor utan att vi gör stora skogsavsättningar. Att då koppla avsättningar till rekreationsmålet är i princip felaktigt. Däremot instämmer vi i att man måste slå vakt om bevarandeintressen utifrån miljömålen och den biologiska mångfalden.

Hur ser statsrådet på frågan om att tillgodose rekreationsmålet? Delar inte statsrådet min uppfattning att allemansrätten i mycket stor utsträckning tillgodoser behovet av rekreation ute i skog och mark, utan att vi ska behöva avsätta vissa områden för just det ändamålet?

Jag vill återkomma till den s.k. SUS-utvärderingen, den utvärdering som Skogsstyrelsen har gjort nyligen. Det finns anledning att mycket klart slå fast att den visar att skogsägarna tar ett mycket stort ansvar, inte minst när det gäller bevarande av biologisk mångfald. Det pekade också statsrådet på. Vi har anledning att från politiskt håll klart markera en uppskattning gentemot skogsbruket för att man tar ett så stort ansvar.

Det är mycket angeläget att skogspolitiken är långsiktig utifrån såväl produktionsmålet som miljömålet. Det har skett förändringar i skogspolitiken under 1990-talet som inte har varit så lätta att hänga med i för enskilda skogsbrukare.

Fru talman! Jag ber att få återkomma i nästa inlägg när det gäller de övriga frågorna.

Anf. 25 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Jag vill passa på och ställa några kompletterande frågor kring den stora fråga som skogspolitiken är. Vi hade inte tillfälle att dis-

kutera den när avsnittet Levande skogar från Miljömålskommittén antogs.

Det är helt klart som föregående talare säger; produktionsmålet har kommit i skymundan i skogspolitiken generellt sett. Min fråga har anknytning till det beslut som fattats om avsättningar. Man gick ju 100 000 hektar längre än Miljömålskommittén.

För det första: Vilken form av konsekvensanalyser gjordes ur skoglig synpunkt före beslutet när det gäller råvarusynpunkter i hela landet, sysselsättningsaspekter och regionala konsekvenser? Det är många som har ställt sig frågande till nivån, även skogssakkunniga.

För det andra: Olika avsättningsformer såsom reservat och nationalparker, i synnerhet reservat, har betonats väldigt starkt. Här ställer sig också många frågande. På 30–40 år kan helt nya rön komma fram beträffande formerna för skydd av vissa arter. Är det då rimligt att binda upp så stora arealer just i form av reservat, som innebär en död hand över stora områden för all framtid?

Naturvårdsavtal ingår som ett instrument men är knappast nämnt i den aktuella propositionen. Det är en mer flexibel åtgärd sett över tiden. Områden och landskap förändras liksom skötselmetoder och övrig skoglig verksamhet.

Hur ser skogsministern på denna skarpa centrala styrning av valet av skyddsformer? Det är t.o.m. angivet i propositionen exakt hur många hektar som ska vara reservat för biotopskydd. Jag önskar svar på den frågan.

Anf. 26 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag vill inledningsvis säga att jag helt instämmer i Göte Jonssons beskrivning av det stora värde som skogen har i vårt land – som basindustri, som grund för anställning för många svenskar, som förutsättning för en tillväxt som vi alla har glädje av och mycket annat. Men skogen har också ett oerhört stort värde som rekreationskälla.

Vi har nu talat om tydligt vilka ambitioner regeringen har med det statliga skogsinnehavet. Det visar sig såväl i den skogspolitik som ligger bakom oss där vi har jämställt miljömålet med produktionsmålet och i den miljömålsproposition där vi valde att gå längre än vad utredningen hade föreslagit när det gäller avsättningar som i det engagemang vi nu har presenterat när det gäller Svea Skog och affären med Assi Domän. Det är en markering av att skogen är en viktig näring i vårt land och att det då är naturligt att regering och riksdag har en medveten politik för hur vi vill stötta, utveckla och driva denna näring framåt. Vi gör det med en balans mellan att bevara miljömålen och hela tiden dra nytta av den miljökunskap som finns inom skogen för att kunna vidareförädla än mer och nå upp till produktionsmålen.

Vi valde att gå lite längre än utredningen och föreslå en avsättning på 900 000 hektar. Det var mot bakgrund av att vi vill tydliggöra det engagemang som vi står för: att värna naturvärden, att ta hänsyn till kultur- och miljövärden och att säkra en närhet och tillgänglighet till rekreation så att alla människor har möjlighet att njuta av allemansrätten. Vi menar att det är viktigt, inte minst mot bakgrund av att vi ser ett helt nytt livsstilsmönster där alltfler människor växer upp utan en nära relation

Prot. 2001/02:71
19 februari

Svar på
interpellationer

eller närhet till skog och natur. Det slog vi fast i målen. De är viktiga att leva upp till.

Jag vill också understryka att det inte finns någonting som pekar på att våra höjda ambitioner när det gäller avsättning på något sätt skulle kunna äventyra produktionsmålet. Skogsstyrelsen har räknat på avsättningarna och menar att det inte finns något som talar för att höjda ambitioner i avsättningarna för naturvård och naturreservat skulle betyda att vi får ha lägre ambitioner för produktionsmålen.

Jag delar er oro över det som framförs i den rapport som Skogsstyrelsen har lämnat, som är ute på remiss. Den oron är befogad, eftersom vi ser att vi blir bättre på att leva upp till miljömålen men har svårare att leva upp till produktionsmålen. Skogsstyrelsen har analyserat skälen till det och pekar på att det inte har att göra med avsättningarna, varken de frivilliga avsättningarna eller de som görs från statens sida. Det har snarare att göra med att alltför många skogsägare har haft en alltför stor tilltro till den naturliga återväxten också på platser och marker där det inte har varit möjligt. Jag tror inte att det beror på ovilja utan snarare på okunskap. Den tron bygger jag på det engagemang som vi ser när Skogsstyrelsen bjuder in till utbildning, undervisning och studiecirkel. Man organiserade t.ex. studiecirkeln Grönare skog. Den har väckt ett otroligt stort engagemang. Jag tror därför att vi i framtiden kan vara ganska optimistiska och snarare kan öka produktionsmålen, precis som Skogsstyrelsen själv har pekat på.

I dag ser man en möjlig avverkning på 75 miljoner kubikmeter per år. Skogsstyrelsens egna beräkningar säger att vi under 2000-talet kan öka den avverkningen till 88–100 miljoner kubikmeter per år under förutsättning att vi blir bättre på just återväxten och i viltfrågan.

Anf. 27 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Det är väl ändå självklart, statsrådet, att om man undantar ytterligare 100 000 hektar produktiv skogsmark minskar också förutsättningarna att producera råvara. Det motsvarar flera hundra normala skogsbruk i södra Sverige. Det är alldeles uppenbart att det påverkar produktionsmöjligheten.

Jag skulle vilja fråga statsrådet hur statsrådet ser på den skogspolitik vi har för närvarande. Personligen har jag den uppfattningen att den nuvarande skogspolitiken ska ligga fast. Vi står på de båda benen produktionsmålet och miljömålet.

När det gäller de brister som har påpekats i samband med den utvärdering som nu gjorts finns det ganska självklara förklaringar till dem. Det har gått ut åtskilliga dubbla budskap till skogsbrukarna ute i landet. Först och främst har man mycket klart markerat miljöfrågan i sammanhanget.

I synen på föryngring har det också gått ut dubbla budskap. Man har sagt att andelen naturlig föryngring ska utökas. Det har diskuterats i olika sammanhang att vi har för liten andel naturlig föryngring. Detta är också någonting som givetvis går ut till skogsbrukarna. Då tror de att det är vad som gäller.

Samtidigt vet vi att den naturliga föryngringen måste anpassas till den ståndort som finns i sammanhanget. Men det har inte presenterats på samma sätt. Här har man utifrån miljöresonemang sagt att den naturliga föryngringen ska öka.

Röjningen och gallringen är också viktiga. Givetvis är det angeläget att vi uppnår målet på de områdena.

Min fråga är: Anser statsrådet att vi ska ha kvar den nuvarande lagen som bygger på frivillighet? Det är mycket angeläget att vi är eniga om att vi ska ha den som bakgrund för den framtida skogspolitiken.

Det är också angeläget att vi ökar resurserna till information och rådgivning. Här måste Skogsstyrelsen och skogsvårdsmyndigheterna få bättre resurser än vad de har i dag. Jag kritiserar inte Skogsstyrelsen och skogsvårdsmyndigheterna. De gör ett utomordentligt bra jobb utifrån de resurser de har.

Det är ofta i många sammanhang en mycket god kontakt mellan myndigheterna och producenterna. Det är inte vad min fråga gäller. Min fråga är om statsrådet är beredd att se till att skogsvårdande myndigheter får bättre och större resurser. Det är oerhört viktigt för möjligheterna att uppnå produktionsmålet för skogen och för den delen även miljömålet.

En annan fråga jag ser som angelägen är de olika myndigheter som är inblandade i skogsfrågorna. Vi har miljöbalken, kulturminneslagen, vattenlagen och skogsvårdslagen, och det kanske finns ytterligare någon lag. Det är olika myndigheter som har ansvar enligt de olika lagarna.

Det är väldigt angeläget att ansvarigt statsråd ser till att sektorsmyndigheten har det övergripande ansvaret och ska stå som nummer ett för svaren till skogsägarna och producenterna om hur de ska hantera de olika frågorna. I annat fall går det ut väldigt olika besked till enskilda skogsägare.

Ge de skogsvårdande myndigheterna och Skogsstyrelsen det absolut övergripande ansvaret! Det har de i och för sig. Men detta måste markeras ännu tydligare i de olika sammanhangen.

Fru talman! Jag vill till sist ta upp en annan fråga. Det gäller konkurrensförutsättningarna. Skogsbruket är i dag mycket hårt konkurrensutsatt internationellt. Det gäller att vi ser till att det svenska skogsbruket har positiva konkurrensförutsättningar.

Här finns bl.a. frågan om produktionsskatterna med i bilden. Det gäller t.ex. dieselskatten. Om vi jämför det svenska skogsbruket med det finska befinner sig det svenska skogsbruket i underläge konkurrensmässigt i förhållande till det finska.

Anf. 28 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Jag konstaterar först att jag inte fick några svar på de ganska svåra frågorna. Jag tar det delvis som intäkt för att det nog förekom ganska lite konsekvensanalys på dessa mycket stora områden.

Jag hoppas att vi förstår varandra rätt. Jag tror definitivt att skyddsvärden utgår från de arter som ska skyddas och den biologiska mångfalden. Det gäller inte i första hand rekreationsvärdena. Detta sagt för att det inte ska vara något missförstånd mellan interpellanten och skogsmännen. Vi har ingen brist på mark och områden att utnyttja för rekreationsdelen.

Sektorsansvaret är helt klart viktigt. Den enskilde skogsägaren som har små resurser för administration och planläggning ska inte behöva vända sig till flera olika myndigheter. Jag har själv väckt en motion till detta riksmöte om det. Jag hoppas att den ska kunna bifallas.

SUS är en fantastiskt fin utvärdering som är värdefull på många sätt. Enligt SUS har rådgivningen praktiskt taget halverats. Den behöver rustas upp i bästa mening. Kan vi få en bekräftelse här och nu på att de ökade resurser som krävs för en ökad rådgivning inte kommer att tas ut via en ny statlig skogsvårdsavgift?

Anf. 29 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Den utvärdering som Skogsstyrelsen nu har gjort av den politik som riksdagen har ställt sig bakom är ute på remiss. Min inriktning är ändå att de mål som vi har ställt upp ska ligga fast.

Det är oerhört viktigt att vi har jämställda miljömål och produktionsmål och att vi ser att de är beroende av varandra. De motverkar inte varandra utan samverkar. Det är när vi lyckas få dem att samverka som bäst som vi också uppnår mest.

Precis som både Åke Sandström och Göte Jonsson är jag mycket mån om att vi ska ha kvar den lag som bygger på frivillighet. Det handlar snarare om mer information och kunskapsspridning än mer piska i ett sådant arbete.

Skogsstyrelsen har själv pekat på olika frågor där den menar att det kan ha effekt för att få upp produktionsmålet än mer under nästa mandatperiod. Det handlar om information och rådgivning, riktade kampanjer och studiecirklar. Men det handlar också om lite fler fältbesök och om att bli lite bättre på att använda sig av den nya tekniken via t.ex. satellitkartläggningar.

Allt detta ska vi bereda noggrant när remisstiden är slut. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med eventuella förslag till justeringar utifrån den rapport som Skogsstyrelsen nu har lämnat till oss. Vi har då tillfälle att redovisa för riksdagen hur stor budget vi menar att Skogsstyrelsen ska ha för att leva upp till det ansvar vi lägger på den.

Det är inget unikt för en näring, varken för skogsnäringen eller för andra näringar, att man ibland går in i verksamheter som man inte tycker ligger precis på det område man själv är. Om man är skogsägare kanske man inte i första skedet tror att man kommer att krocka med kulturminnesvårdslagen, och ändå gör man det ibland. Det kommer vi aldrig undan, eftersom skogen har fler värden än bara ett. Där har Skogsstyrelsen ett samordningsansvar att hjälpa enskilda skogsägare att komma till rätta med de frågorna.

Jag är inte orolig för våra höjda ambitioner för avsättningar. De avsättningar som vi nu har gjort har en koppling både till rekreationen och det som Åke Sandström säger om biotoper och andra naturvärden som vi vill bevara och värna. Alla beräkningar som har gjorts av Skogsstyrelsen och andra visar att vi kan höja produktionsmålet ändå.

Vi ser framför oss en tid där vi kan ha mer avverkningar trots stora ambitioner för avsättningar om vi blir bättre på att t.ex. lära om återväxten och viltfrågan. Vi måste också lära oss att se att samma teknik inte passar över hela landet och för alla olika trädslag.

Anf. 30 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Jag delar statsrådets uppfattning att all bevarandeambition inte behöver ligga i konflikt med produktionsmålet. Man kan givetvis mycket väl samordna de olika målen.

När det gäller min syn på avsättning för rekreation tycker jag att det är felaktiga signaler som går ut när man säger att vi måste avsätta vissa områden för rekreation. I själva verket har svenska folket utifrån allemansrätten rätt att utnyttja skogsmarken, men givetvis på ett försvarbart sätt och inte på vilket sätt som helst. Jag tycker därför att man ska göra avgränsningar när det gäller formella avsättningar som sådana.

Till sist skulle jag vilja ta upp en annan fråga. Det gäller frågan om att bevaka skogsnäringens intressen i internationella sammanhang. Här tror jag faktiskt att Sverige har en del att lära, kanske inte minst av vårt östra grannland Finland. Statsrådet och jag har ju tidigare varit överens om att skogen är en oerhört viktig näring. Det innebär att vi också i internationella sammanhang måste ställa upp för denna näring, marknadsföra den och bevaka de svenska intressena när det gäller den svenska skogsproduktionen och den svenska skogsnäringen. Det kan gälla såväl massproduktionen som virkesproduktionen eller andra förädlade produkter. Vi måste verkligen marknadsföra den svenska skogen och de svenska skogsprodukterna även utifrån de intressen som statsmakterna har att bevaka i nära samarbete med näringen i dess helhet. Det tror jag är oerhört angeläget att betona.

Sedan vill jag än en gång understryka nödvändigheten av att statsrådet verkligen analyserar de behov av resurser som de skogsvårdande myndigheterna har utifrån det budgetförslag som regeringen kommer att lägga fram ganska snart.

Anf. 31 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Låt mig ge ytterligare en beskrivning av varför avsättningar är så viktiga. Skälet kan också vara att vi i framtiden vill förhindra viss exploatering, nämligen en exploatering som skulle försvåra människors möjligheter att använda sig av den allemansrätt som är så unik. Det har också funnits med i den bedömning vi har gjort när vi har pekat ut de avsättningar som vi nu står bakom.

Sedan vill jag understryka det som Göte Jonsson tog upp i en tidigare debattrunda, nämligen konkurrensvillkoren. Ju bättre vi blir på att konkurrera gentemot andra länder och på större områden, desto viktigare blir det naturligtvis att vi har mer likvärdiga villkor att konkurrera på. Det bekymrar mig att det är så stora skillnader mellan dieselpriset i Sverige och i Finland. Det gläder mig att vi har ett konkurrensverk som nu med stor ambition driver konkurrensfrågorna för konsumenternas bästa.

Under våren har vi tillfälle att bevaka den process som Konkurrensverket driver mot bensinbolagen i Sverige. Där menar man att även om man räknar bort de skatter och avgifter som finns i Sverige får vi betala mer per liter för både bensin och diesel än vad man får göra i andra jämförbara konkurrerande länder. Om vi vill att näringen ska kunna växa som näring är en sund och riktigt konkurrens också en av förutsättningarna för att det ska vara möjligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 32 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Cristina Husmark Pehrsson har frågat mig dels vilka åtgärder jag avser vidta för att tillsynen över vården och omsorgen ska fungera mycket bättre än i dag, dels vilka åtgärder jag ämnar vidta för att garantera att inte äldre ska drabbas av respektlöshet och en inhuman vård och omsorg.

Regeringen har under senare år vidtagit ett antal åtgärder för att förstärka tillsynen över vården och omsorgen om äldre. I samband med den nationella handlingsplanen för äldrepolitiken beslutades om ett resurstillskott till Socialstyrelsen för en utvidgad och förbättrad tillsyn. I handlingsplanen konstaterades också att länsstyrelserna har en viktig roll att spela när det gäller tillsynsarbetet. Samtidigt konstaterades att deras resurser var alltför begränsade för att ett systematiskt samarbete på äldreområdet skulle kunna upptas mellan Socialstyrelsens regionala tillsynsorganisation och länsstyrelserna. Regeringen beslutade därför i samband med handlingsplanen att förstärka resurserna även till länsstyrelserna. Regeringen förutsatte då att en samplanering skulle äga rum mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen för att resursförstärkningen hos båda dessa myndigheter skulle kunna utnyttjas på ett systematiskt sätt. Detta har möjliggjort en fördjupad verksamhetstillsyn i både särskilda boendeformer och hemtjänsten. Samarbetet mellan Socialstyrelsen och länsstyrelserna har också kunnat utvecklas.

I regeringens proposition *Ny socialtjänstlag m.m.* konstaterades att behovet av en bättre samordning av tillsynen motiverar att länsstyrelsens befogenheter i högre grad likställs med de befogenheter Socialstyrelsen har när det gäller tillsynen över hälso- och sjukvården. Länsstyrelserna har därför genom tillägg i socialtjänstlagen fr.o.m. januari 2002 givits en utvidgad rätt att ingripa mot missförhållanden i vissa kommunala verksamheter, t.ex. särskilda boendeformer och hemtjänst. Om det föreligger något missförhållande i dessa verksamheter får länsstyrelsen förelägga den som ansvarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet.

En väl fungerande tillsyn är en viktig faktor när det gäller att förebygga missförhållanden inom vården och omsorgen om äldre. De brister som finns måste dock angripas på flera sätt. Olika former av kvalitetssäkring kan också förebygga uppkomsten av allvarliga missförhållanden. Oavsett vilka åtgärder som vidtas för att förbättra kvaliteten inom äldreomsorgen finns dock alltid en liten risk att enskilda individer kan komma att utsättas för försummelse. Tillsynsmyndigheten ska granska varje enskilt ärende som anmäls till myndigheten. Tillsynsmyndigheten får dock inte kännedom om allt. Vissa äldre kan ha mycket svårt att framföra klagomål på vården och få gehör för sina synpunkter till följd av fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar eller av rädsla för att stöta sig med personalen eller annan inom socialtjänsten. De äldre som saknar nära anhöriga med inblick i vården kan vara särskilt utsatta. Det var framför allt mot den bakgrunden som den nya bestämmelsen lex Sarah infördes i socialtjänstlagen. Bestämmelsen ålägger var och en som är verksam inom vården och omsorgen om äldre att vaka över att de enskilda får god omvårdnad och lever under trygga förhållanden. Socialstyrelsen kommer

under våren att presentera resultatet av en uppföljning som genomförts avseende tillämpningen av lex Sarah.

Jag tror att den nya bestämmelsen tillsammans med en förbättrad tillsyn och andra kvalitetshöjande åtgärder kommer att bidra till ökad trygghet för de mest utsatta äldre. Det är också mycket viktigt att peka på att vårdgivarna – kommuner och landsting liksom privata vårdgivare – i lag har särskilt ansvar för vårdens innehåll och kvalitet.

Anf. 33 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag ska börja med att tacka för svaret även om jag inte riktigt hittar svar på mina frågor, men det kan vi ju ägna en stund åt här. När man skrev en uppsats i skolan kunde man få underkänt på grund av missuppfattat ämne. Jag frågade kanske inte så mycket om vad som har gjorts utan vad som händer nu och framöver när det gäller trygghet och tillsyn.

Det finns mycket bra vård. Det kan säkert socialministern och jag vara helt överens om. Men trots allt finns det fortfarande mycket vård som är felaktig. Vi ser undernäring, okunnighet, respektlöshet, inläsning, bristande valfrihet osv. Det är inte bara jag som säger detta. Det har Socialstyrelsen och Demensförbundet påpekat, och vi läser alldeles för ofta om det i tidningarna.

Utan att göra någon jämförelse i övrigt slås jag ibland av tanken att bilindustrin har en bättre säkerhetskontroll och kvalitetsuppföljning och är långt mer serviceinriktad och lyhörd än vad en del av äldreomsorgen är.

Låt mig upprepa frågorna som jag ställde till socialministern och som jag gärna skulle vilja debattera här. Vilka åtgärder ämnar socialministern vidta för att tillsynen över vården och omsorgen ska fungera bättre än vad den gör i dag? I svaret beskriver socialministern vad som har hänt och gjorts. Han beskriver att man har sett brister, att man trott på samverkan, att man satt till mer resurser, att man har hoppats på samplanering osv. När det gäller samplanering syftar man alltså på dessa myndigheter, dvs. Socialstyrelsen och länsstyrelserna. Det är alltså två myndigheter som ska utöva tillsyn utifrån två lagar. Det är ju så att den ena handen vet ibland inte vad den andra gör. Samarbetet går inte så bra. Det kan vi nog konstatera.

Låt mig i stället få ge några förslag, socialministern, eftersom jag saknar sådana i svaret. Låt oss få en kraftfullare tillsynsmyndighet – *en* myndighet. Jag återkommer till det. Jag har debatterat det många gånger med socialministern. Det är fortfarande ett starkt önskemål från mig att det blir *en* kraftfull tillsynsmyndighet som har en ordentlig medicinsk revision, som är oberoende och som utgår från vården och omsorgen om de äldre.

Jag har också ett annat förslag. I socialutskottet hade vi häromdagen besök från en länsstyrelse. De ägnar sig mest åt tillsyn av den privata verksamheten och mindre åt den kommunala verksamheten. De sade att det ute i landet finns äldreomsorgsverksamhet, i synnerhet i kommunal regi, som inte skulle ha fått bedriva vård och omsorg om de hade sökt tillstånd i dag. Då är min fråga till socialministern: Kan vi inte här och nu få ett löfte om att all verksamhet som bedriver vård och omsorg, oavsett om den har fått tillstånd tidigare och oavsett om den är privat eller kom-

Prot. 2001/02:71
19 februari

Svar på
interpellationer

munal, ska söka och få ny tillståndsprövning? Det handlar alltså om att detta ska omprövas.

Vi kan inte acceptera att en myndighet säger att det finns verksamhet i landet som inte borde få bedrivas och som inte hade fått anslag om den hade sökt i dag.

Socialministern säger att lex Sarah är svaret på allt. Men lex Sarah gäller anmälan av vanvård. Det är nog så bra, men missförhållandet har kanske pågått under en längre tid när anmälan sker. Vi ska gå in innan detta händer.

En stark oberoende tillsynsmyndighet är vad jag och många med mig önskar, socialministern. Låt all verksamhet få ansöka om att få bedriva äldreomsorg, och låt verksamheterna prövas regelbundet.

Anf. 34 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! På fredag kommer riksdagen att hålla en särskild debatt om äldreomsorgen. Jag uppfattade Cristina Husmark Pehrssons fråga på det sättet att den handlade just om hur vi försäkrar oss om att tillsynen fungerar och om vad som ska ske när det gäller tillsynen. Frågan formulerades inte riktigt så, men jag uppfattade att detta var vad det i huvudsak handlade om.

Om man ska diskutera hela frågan om hur äldreomsorgen fungerar måste man vidga perspektivet till att omfatta ekonomiska resurser i de kommuner som beställer omsorgen, oavsett om de själva driver den eller använder privata vårdgivare. Man måste diskutera möjligheten att anställa kompetent folk och erbjuda dem som anställs vidareutbildning och möjligheter till kompetensutveckling. Man måste diskutera hur relationen till de anhöriga fungerar och vilket stöd vi kan ge till anhörigorganisationer på både lokal och nationell nivå för att få del av deras kunskaper och erfarenheter i utvecklingen av äldreomsorgen. Det finns en rad åtgärder vi måste vidta för att försäkra oss om att vi får den äldreomsorg som vi har anledning att arbeta för.

Om jag håller mig till den fråga som jag ändå uppfattade var själva kärnan, nämligen hur vi får en fungerande tillsyn, kan jag säga att Cristina Husmark Pehrsson och jag tycks vara oense om en enda fråga, nämligen den om huruvida det blir bättre med *en* myndighet än med det system vi har i dag. Jag är övertygad om att det system vi har kan ge den tillsyn vi är ute efter under förutsättning att länsstyrelserna samarbetar med Socialstyrelsen, vilket man säger att man gör. Länsstyrelserna har trots allt för det första en egen självständighet och för det andra en kunskap om lokala och regionala förhållanden, som är alldeles utmärkt att använda.

Ser man till att föra en ständig dialog med Socialstyrelsen, utveckla metoder tillsammans med Socialstyrelsen och informera Socialstyrelsen om sitt arbete tror jag att vi kan få en tillsyn som lever upp till de höga krav som vi har anledning att ställa. Omvänt ska Socialstyrelsen ge råd till länsstyrelsernas tillsynsverksamhet.

Jag är inte alldeles säker på att det skulle bli bättre med en myndighet. Det är inte det som det handlar om. Det handlar om att man verkligen utövar tillsyn. Man ska inte bara agera när det görs anmälningar utan också ha en löpande tillsyn av verksamheten.

Jag tror att det handlar om att se till att tillsynen har resurser, att de som utför den är kompetenta och att det finns personer som har tillräcklig kunskap. Detta gäller oavsett om det är länsstyrelserna och Socialstyrelsen eller en särskild myndighet som har ansvaret.

Denna diskussion fördes i anslutning till att vi presenterade förslaget till socialtjänstlag. Då avvisades tanken att föra ihop funktionerna under Socialstyrelsens ansvar just därför att vi tror på att denna verksamhet kan fungera.

De rapporter jag får pekar på att vi nu är på väg att skapa en sådan tillsyn och att den dialog som man tidigare efterlyst faktiskt finns och fungerar.

Vi kommer att få en utvärdering av hur lex Sarah fungerar. Det ska man inte vifta bort. Det är alldeles sant att det handlar om att personalen ska anmäla inte bara vanvård i egentlig mening utan också missförhållanden.

Det har sagts att många anställda inte vill anmäla. De kanske inte känner till sin lagstadgade skyldighet. Man är osäker på hur det ska gå till, och man är kanske osäker på om det kan uppfattas som illojalt mot arbetskamrater, t.ex. Därför är det viktigt att vi nu får en utvärdering av hur det fungerar och att vi får kunskap om svagheter i systemet och eventuella behov av att stärka informationen om denna skyldighet, som alla anställda har.

Vi får denna utvärdering inom kort från Socialstyrelsen. Den kan vara nyttig när vi diskuterar hur vi kvalitetssäkrar.

Jag tror uppriktigt sagt att kvalitetssäkringen inom äldreomsorgen är av samma klass som kvalitetssäkringen när det gäller tillverkningen av Volvobilar. Vi har skapat ett kvalitetssäkringssystem som också innebär en lagstadgad skyldighet för alla medarbetare att anmäla fel. Problemet är att varje anmälan uppfattas som en väldig kritik mot verksamheten. Det gör man inte på Volvo. Där uppfattas det just som en del i kvalitetsssäkringen. Det är viktigt att vi gör det.

I dag publicerar Dagens Medicin en rapport från Socialstyrelsen om dess tillsynsverksamhet. Det är jättefarligt att dra alltför långtgående slutsatser av en sådan rapport, men jag ska återkomma till några påpekanden som görs av Socialstyrelsen.

Anf. 35 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag vill bara påpeka att jag ställde två frågor till socialministern. Den första handlade om tillsyn. Den andra handlade om att garantera en human vård och omsorg. I svaret tar socialministern över huvud taget inte upp någonting om tillsynsmyndigheten men ägnar sig mycket åt kvalitetsfrågorna. Jag går gärna in i den diskussionen också.

Socialministern skriver i sitt svar bl.a. om olika former av kvalitetsssäkring och åtgärder för att förbättra kvaliteten. Han skriver t.ex. följande: Vissa äldre kan ha mycket svårt att framföra klagomål på vården och få gehör för sina synpunkter. Då frågar jag naturligtvis hur långt man har kommit med ställföreträdarfrågan. När kommer det förslag om ställföreträdare?

Det är viktigt att de som inte kan uttrycka sig har någon som kan hjälpa dem med det, och att den rätten är lagstadgad. Det ska finnas någon som fungerar som dessa människors röst. Personalen ska inte behöva

strida mot svensk grundlag, gömma tabletter under smörgåsen och låsa in. Det är en kvalitetsfråga. När kommer ställföreträdarfrågan att lösas?

En annan fråga på det temat är rätten att välja bort vård och omsorg. Det är i allra högsta grad en kvalitetsfråga. Man ska inte bara få välja vård. De som har bott i äldreboende och blivit misshandlade och fått mask och larver i bensår ska kunna säga att de inte vill vara där utan någon annanstans. En äldre person ska kunna flytta utan att göra en ansökan som ska prövas.

Det finns många andra saker. Det är klart att vi inte kan diskutera alltihop här, socialministern, men jag vill ändå skicka med att vi för att öka kvaliteten inom äldreboendena måste ta till vara alla de sköterskor – det är tusentals – som jobbar inom äldreboendena. Regeringen har sagt nej till dem. De måste få fortbilda sig, och de måste få ökad forskrivningsrätt. Det gäller medicinsk tillsyn, som jag tycker är väldigt viktig.

Det handlar om att kunna ge läkare över 67 möjlighet att verka. Många av de läkarna jobbade inom äldreboenden och hade utbildning i geriatrik.

Det handlar om att äldre inte ska behöva vänta ett par år på behandling. De ska få vårdgaranti och bli behandlade inom ett par veckor.

Jag förstår mycket väl att vi inte kan ta upp alla dessa frågor, men eftersom socialministern i sitt svar talar om åtgärder för att öka kvaliteten vill jag ta upp frågor som jag tycker är av yttersta vikt och som vi måste ta med när vi diskuterar kvalitetssäkring inom vård och omsorg.

Anf. 36 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Vi diskuterar trots allt dels den faktiska kvaliteten, dels kvalitetssäkring och tillsyn, som är något skilt från detta. Tillsynen är faktiskt en del av kvalitetssäkringen. Vi ska veta att samhället har resurser att följa upp anmälningar och utöva tillsyn av verksamheten regelbundet för att försäkra sig om att kvaliteten är hög.

När vi talar om den faktiska kvaliteten och möjligheten att utveckla den handlar det i hög grad om att öka resurserna till äldreomsorgen. Det är ingen tvekan om detta.

Jag ska återkomma till den rapport som nu har lämnats av Socialstyrelsen, som Dagens Medicin refererar. De redovisar de anmälningar som kommit in när det gäller äldreomsorgen. Det visar sig att man kan dra slutsatsen att de flesta anmälningar som leder till allvarlig kritik gäller privat äldreomsorg. Om det inte vore en seriös diskussion, som vi trots allt ofta har, skulle vi utifrån detta faktum kunna dra slutsatsen att den privata äldreomsorgen är sämre.

Jag tror inte alls att det är så. Jag tror att man i ett läge drev principen om att pressa kostnader, och alldeles för många privata vårdgivare ställde upp på detta och erbjöd kommunerna förmånliga avtal. Man fick med detta faktiskt sämre kvalitet.

Man kan inte spara sig till bättre kvalitet. Jag är alldeles övertygad om det. Det går inte att göra det när det gäller äldreomsorg.

Det handlar om att ha tillräckligt med personal för att garantera kvaliteten, och det handlar om att erbjuda personalen vidareutbildning inom arbetet. Där har vi i dag ett mycket stort problem. Över hälften av dem som rekryteras till äldreomsorgen saknar adekvat utbildning. Då måste man först och främst se till att förbättra utbildningen innan de anställs,

men de som anställs måste erbjudas vidareutbildning på jobbet. Arbetsgivaren har ett jättestort ansvar för detta. Glädjande nog har åtta av tio kommuner sådana program. De arbetar med att erbjuda alla anställda den här utbildningen. Jag får hoppas att detta också gäller de privata vårdgivarna, för de behöver arbeta på samma sätt.

Jag tror alltså att vi, när det gäller tillsynen, har ett bra system, men även där handlar det om att se hur man följer upp de anmälningar som görs. Vi får en utvärdering av Socialstyrelsen. Vi behöver också se över vilka resurser som finns för tillsynsverksamheten, men jag vill inte förespråka att vi skapar *en* myndighet. Jag tror att det system vi har fungerar, under förutsättning att det finns ett samarbete.

Frågan som ställdes inledningsvis om huruvida man ska ha en ny tillståndsprövning av verksamheterna är en fråga som egentligen faller tillbaka på frågan om hur kommunernas verksamhet fungerar. Jag tror uppriktigt sagt inte på uppgiften att det finns en rad äldreboende- och äldreomsorgsverksamheter som i dag inte skulle få tillstånd. Det är lätt att säga detta, men det finns ju ingen verksamhet utan att kommunerna och de kommunala ansvariga nämnderna faktiskt har fattat beslut om den. Det finns missförhållanden. Det finns sämre kvalitet. Det finns bättre kvalitet. Det finns personalbrist i olika verksamheter. Men jag tror helt enkelt inte att det är korrekt att svensk äldreomsorg skulle karakteriseras av att det finns en rad verksamheter som inte skulle tillåtas ifall man i dag gjorde en tillståndsprövning. Det är viktigt att vi får se vad Socialstyrelsen säger när det gäller verksamheten.

Anf. 37 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Det här med att det finns verksamheter som inte skulle få tillstånd är inte mina ord, utan det kom upp i socialutskottet häromdagen.

Jag vill kort säga att jag har debatterat länsstyrelsen med socialministern. Trots att man fick mer pengar och resurser såg man att man inte klarade tillsynen. Vi har diskuterat Socialstyrelsen, som själv erkände att man inte hade något patientperspektiv med sig. Det var också alarmerande. Vi har diskuterat uppgifter i Aftonbladet. Man har synat 150 anmälningar och säger att det bara är toppen på ett isberg.

Jag menar att jag i dag diskuterar tillsynsmyndigheten och att något måste göras därför att det inte fungerar.

Sedan är jag helt överens med socialministern om att entreprenadupphandlingar och billiga lösningar inte är någonting som vi ska syssla med. Då hoppas jag att socialministern är ense med mig om att vi gör en äldrepeng i stället, en peng som följer med den enskilde dit denne vill och som varierar i storlek beroende på hur mycket vård och omsorg som behövs. Då får jag åka vart jag vill och får den vård jag vill, och pengan blir större efter mitt behov. Då tror jag att vi är ense om att vi ska ha det systemet i stället för entreprenadupphandling.

Återigen hoppas jag att ställföreträdarfrågan ska lösas med det snaraste.

Anf. 38 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Jag har bara en liten kommentar till detta med äldrepeng.

Jag blir inte riktigt klok på hur den idén ska se ut. Vi vet ju att varje äldre människa som behöver vård och omsorg har ett omsorgsbehov som

skiljer sig radikalt från grannens. Så är det ju. Då är problemet med en äldreomsorgspeng att man försöker likställa dem. Bekymret i Stockholm, där man försöker införa detta, är att det förmodligen inte kommer att fungera. Därför är jag inte alldeles säker på att en äldrepeng är lösningen. Kommunerna ska ta ett ansvar, och jag tycker absolut att man ska kunna köpa upp tjänster från seriösa företag, och då ska man garanteras kvalitet. Det är det som jag tycker är lösningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2001/02:235 om tågförbindelser Karlskoga–Degerfors

Anf. 39 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Mot bakgrund av att förändringar i tågtrafiken mellan Stockholm och Oslo aviserats har Inger Lundberg frågat mig för det första hur jag vill medverka till att tåg – och annan kollektivtrafik – mellan tillväxtområdena och regionalpolitiskt utsatta områden stärks, för det andra om jag är beredd att i dialog med SJ och andra aktörer på tågtrafikområdet säkra att en ökad satsning på snabba tågförbindelser mellan t.ex. Stockholm och Oslo förenas med tågförbindelser av minst samma klass som dagens för mellanliggande orter som Degerfors och för det tredje hur regeringen avser att säkra att statliga verk och bolag genomsyrras av de ambitioner för regionalpolitiken som riksdagen uttalat.

Vad gäller Inger Lundbergs två första frågor vill jag först klargöra att en utgångspunkt i den svenska transportpolitiken i och med 1998 års transportpolitiska beslut är att interregionala transporter ska bedrivas på kommersiella grunder. Vilken trafik som ska bedrivas och i vilken omfattning är därför en fråga som beslutas av trafikansvariga och är primärt inte en fråga för regeringen.

Om viss trafik inte kan bedrivas på kommersiella grunder kan regeringen besluta att trafiken ska upphandlas. Rikstrafiken är den myndighet som har ansvaret för statens upphandling av trafik. I myndighetens ansvar ligger också att kartlägga de brister som finns i det kollektiva transportsystemet samt att föreslå åtgärder för att motverka eventuella brister.

Jag vet att Rikstrafiken är medveten om de problem som tas upp i Inger Lundbergs interpellation. Rikstrafiken och Länstrafiken i Värmland har startat en utredning där målsättningen är att redovisa om och hur tågtrafiken i regionen kan utvecklas och kopplas till angränsande trafiksystem och samverka med fjärrtågstrafiken genom länet. En slutrapport beräknas vara klar i juni 2002.

Inger Lundbergs tredje fråga gäller verks och myndigheters ambitioner för regionalpolitiken.

Statliga myndigheter ska inom sina verksamhetsområden verka för att de regionala utvecklingspolitiska målen uppnås. I dialogen mellan regeringen och myndigheterna är det mycket viktigt att diskutera hur och under vilka förutsättningar det regionala hänsynstagandet bäst kan realiseras. Likaledes läggs stor vikt på dessa frågor vid uppföljningen av myndigheternas arbete.

Glesbygdsverket har dessutom i uppdrag att informera centrala statliga myndigheter och statliga bolag om gles- och landsbygdens behov samt redovisa i vilken utsträckning hänsyn tagits till dessa behov.

Jag följer med intresse utvecklingen av de frågeställningar som Inger Lundberg tar upp.

Prot. 2001/02:71
19 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 40 INGER LUNDBERG (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret på interpellationen. Jag vill också passa på att rikta ett varmt tack till näringsministern, hans medarbetare och Peter Lundberg för det gedigna arbete som de gjorde med omställningsprogrammet för Karlskoga, inte för att det var yvigt, väldigt mycket pengar och så, utan för att det genomsyrades av långsiktighet och av en vilja att ta vara på styrkan i den här industriregionen. Det är en ambition att detsamma ska gälla programmet för Degerfors.

Men, fru talman, det är viktigt att säga att aldrig så goda regionalpolitiska insatser inte fungerar om de grundläggande förutsättningarna i samhället inte fungerar riktigt bra. En sådan är tågtrafiken.

Karlskoga–Degerfors har genom Degerfors haft en god tågtrafik, bra förbindelser med Stockholm och bra förbindelser genom Hallsberg ut i landet. Därför är de nedskärningar på tågtrafiken som Linx föreslår oerhört allvarliga. Det är allvarligt att statliga SJ tillsammans med norska statens bolag föreslår strategiska nedskärningar på viktiga tider. Två tåg som går med fem minuters mellanrum behöver inte båda stanna i Degerfors, men ett tåg som går kl. 17.00 från Stockholm har mycket stor betydelse för att industriregionen Karlskoga–Degerfors med sin mycket kvalificerade tekniska kompetens ska kunna fortsätta att utvecklas, ha bra affärsförbindelser och vara stark långsiktigt.

Det här är frågor som är väldigt brådskande. Nu läggs sommartidtabellerna. Näringsministern talar om en utredning som görs av Rikstrafiken tillsammans med Länstrafiken i Värmland. Det är bra att den görs, men det fattas strategiska beslut för Degerfors och Karlskogas framtid här och nu när det gäller tidtabellerna. Jag förstår att näringsministern inte kan och inte får lägga tidtabeller. Men förhållningssättet att de av staten ägda organisationerna måste bidra till de övergripande målen när det gäller den statliga regionalpolitiken är viktigt.

Jag talar inte heller om någon förlustlinje, utan jag talar om en linje, dvs. Stockholm–Oslo och Stockholm–Karlstad, som SJ har drivit med lönsamhet. Jag har stor respekt för näringsministerns tal om kommersiella hänsyn, men vad är kommersiella hänsyn i samhällsägd verksamhet? Är det vinstmaximering? Jag tror inte det. Då finns det ingen anledning för staten att äga bolag. Målet måste vara det som bl.a. SABO har talat om: affärsmässig allmännytta. Det ska vara affärsmässigt justa grunder, men samhällsägda verksamheter måste genomsyras av de övergripande mål som är skälet till att staten driver verksamhet.

Det är oerhört olyckligt om vi nu i viljan att få snabba transporter Stockholm–Oslo och Stockholm–Göteborg tappar bort att det finns ett inland, ett inland med många intresserade tågresenärer som har avgörande behov av att detta fungerar.

Jag vädjar till näringsministern att förtydliga det förhållningssätt som gäller: affärsmässigt – ja, kommersiellt rätt – ja, men också med allmännyttan som genomsyrande all offentlig verksamhet.

Anf. 41 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Jag vill som distriktsordförande för Vänsterpartiet i Örebro län tacka Inger Lundberg, som är distriktsordförande för Socialdemokraterna, för att hon har tagit upp den här viktiga frågan i en interpellation till näringsministern.

Det hjälper liksom inte att näringsministern nu äntligen har levt upp till sitt och regeringens löfte om att tillskapa nya jobb och nya projekt till Karlskoga- och Degerforsområdet om man nästa vecka drar in en tågförbindelse, nästa vecka kanske ytterligare en osv. Jag åker med det här tåget, och jag tror att det skulle vara mycket bättre om Linx lade ned lite mer kraft på att avgå i tid från Arvika och från Stockholm i stället för att värdera om ett stopp på två minuter i Degerfors gör att det inte blir affärsmässigt. Det tycker jag är rent trams. Man borde lägga mer tid på att faktiskt se till att de avgångar man har bestämt funkade enligt tidtabellen i stället för att fundera på om man kan tjäna ytterligare någon minut på att inte stanna i Degerfors.

Jag kan konstatera att det, som Inger Lundberg skriver i sin interpellation, är väldigt många människor som åker den här linjen två gånger i veckan, fram och tillbaka. Väldigt många människor går på och av i Degerfors. Jag inser också att alla dessa inte kommer från Degerfors. Många kommer från Karlskoga och en ganska stor region. Det här kommer alltså inte bara att drabba orten Degerfors, vilket är illa nog, utan det kommer också att drabba Karlskoga mycket hårt.

Det finns olika alternativ. Man har t.ex. föreslagit att bygga Nobelbanan över Karlskoga, vilket skulle kosta en förskräcklig massa pengar. Jag vill hävda att det skulle vara en mycket mindre affärsmässig sak att satsa på i det här läget än att se till att ha en bra förbindelse från Degerfors som kan komma även karlskogaborna och andra i området till godo.

Ministern är ju väl medveten om de problem som Degerfors har med anledning av Avesta Polarits beslut, som har lagt sig som en död hand över orten. Det vi nu minst av allt behöver är sämre förbindelser med tätorter och tillväxtcentrum. Vi behöver bättre förbindelser – järnvägar, vägar, Internetförbindelser, bredband och hela köret, allt vi kan få – för att kunna motverka det negativa som kommit i och med det här beslutet.

Jag kan ta ett exempel. Degerfors kommun har det senaste året gått in med ungefär 600 000 kr för att se till att det finns en bemannad järnvägsstation i Degerfors. Och det har vi inte råd med; underskottet för förra året visade på 21,9 miljoner. Den tjänsten kommer att dras in och ersättas med någon typ av biljettautomat som SJ ska sätta upp. Den kanske inte blir helt nödvändig om man beslutar sig för att dra bort denna viktiga förbindelse.

Jag skulle precis som Inger vilja vädja till ministern. Jag förstår att vi inte kan ha ministerstyre, men vi kan ha en diskussion: Vad vill staten som ägare? Linx är ett dotterbolag till svenska SJ och den norska statsbanan, och det borde kunna finnas ett något större intresse i en sådan organisation av att ta samhällsansvar och visa ägarintresse än vad den privata sidan har visat i t.ex. fallet Degerfors. Finns det alltså några möjligheter att påverka detta skulle det betyda oerhört mycket. Det vore också, skulle jag vilja säga, en väldigt liten kostnad för Linx.

Jag skulle vilja ha ett förtydligande om att ministern åtminstone lovar att, inom ramen för vad en minister kan göra, försöka ha en diskussion med Linx ledning.

Prot. 2001/02:71
19 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 42 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Låt mig först säga att vi, vilket också har framkommit i de här inläggen, har vissa målkonflikter. Det ena målet är att det ska vara en snabb, säker, trygg och miljömässigt högtstående järnvägstrafik mellan Stockholm och Oslo. Det är viktigt. Vi har haft ambitionen att den ska gå på drygt fyra timmar, men jag vet att man nu inte riktigt uppnår detta. Man kan säga att detta är ett nationellt krav. Vi ska konkurrera med flyget. Tåget är miljövänligt, tryggt och säkert. Vi har nu stora möjligheter att få en väldigt snabb förbindelse mellan Stockholm och Oslo. Om då detta tåg ska stanna på flera ställen står det förstås i konflikt med det här målet.

Å andra sidan har vi det andra målet, nämligen att alla – inte minst i Degerfors, om vi nu tar det som ett exempel – ska ha goda förbindelser. Det ska då vara förbindelser som är miljösäkra, trygga, snabba och billiga, och där har tåget väldigt stora fördelar.

Den här målkonflikten står man med. Oftast löser man detta så att man har ett eller några tåg som går från punkt till punkt, så att säga, i det här fallet från Stockholm till Oslo, och sedan tåg som stannar och gör uppehåll. Då försöker man kompensera och uppnå bägge de här målen. Men jag vill ändå säga att detta är en målkonflikt.

Sedan har vi frågan om Linx. Som alla vet är det ett bolag som ägs av SJ och den norska statsbanan. Jag vet att det pågår diskussioner mellan företrädare för kommunen och Linx i avsikt att på bästa sätt lösa de uppkomna problemen. Enligt den information jag har fått träffades parterna för en diskussion i Karlskoga senast för ett par veckor sedan, den 31 januari. Då diskuterades bl.a. de frågor som tagits upp i denna interpellation.

Jag utgår från att det för Linx del är mycket viktigt att de nationella marknaderna kan betjänas på bästa sätt. Eftersom privatresor från regionen, dvs. östra Värmland och västra Örebro län, är basen för hela Linx trafik är jag övertygad om att Linx kommer att arbeta för att tillgodose så många av kundernas önskemål som möjligt inom ramen för verksamhetens villkor.

Sedan gällde det SJ:s uppdrag och statens ansvar över detta. När det kommer till det operativa utförandet av verksamheten, t.ex. tidtabellläggning, är det SJ:s styrelse och ledning som ansvarar för detta. Jag brukar säga, om jag nu får skämta här i kammaren, att jag brukar ha klippkort till konstitutionsutskottet – detta sagt som ett skämt – och jag vill inte äventyra detta mer. Vi har den här tudelningen, och den har också en väldigt hög effektivitet. Det innebär dock inte att jag inte är beredd att föra en allmän diskussion när det gäller SJ:s hela bolagisering. Jag kan berätta att jag i dag har fört uppföljnings- och planeringssamtal med Banverket. Det sker ständigt. Då tar vi upp den här typen av frågor. Det samma gäller också SJ.

Jag har förståelse för detta, men jag hoppas att ni har förståelse för att det finns en målkonflikt. Det förs en diskussion, och jag förutsätter nu att det här bolaget verkligen tar sitt ansvar och ser att här finns en stor, om

jag får använda uttrycket, kundmassa som har behov av tåget och att detta är bra både för SJ och för nämnda orter – Karlskoga och Degerfors.

Anf. 43 INGER LUNDBERG (s):

Fru talman! Vi vill inte ha näringsministern i KU. Vi vill ha näringsministern här i kammaren och i viktigt arbete på Näringsdepartementet.

Att vi fäster så stort avseende vid tågtrafiken beror egentligen på att den har fått ett oerhört stort genombrott på senare år. Jag är från Örebro, och jag vet vilken fantastisk betydelse Svealands- och Mälardalsbanorna har fått. Det är bara att gå in och titta i SCB:s statistik och se hur invånarantalet har förändrats i kommuner som Strängnäs, Västerås och andra som har fått förbättrade förbindelser med Stockholm genom den här tågtrafiken och vilken positiv betydelse Svealands- och Mälardalsbanorna har i Örebro.

När vi i kommunstyrelsen i Örebro beslöt om pengar till de här objekten för bra många år sedan tror jag inte ens att vi kunde föreställa oss vilken fantastisk betydelse de skulle få i vår tid. Därför är det också viktigt att tänka in tågen och tågförbindelserna i hela den regionala utvecklingen. Både de satsningar som regeringen nu gör på kraftig utbyggnad av bankapacitet och att SJ genomsyras av den här tanken är viktigt.

Jag vet att Rikstrafiken och Länstrafiken har en viktig roll för kompletterande trafik. Men deras uppgift blir nästan övermäktig om man inte i ledningen för Linx och SJ och i den grundläggande trafiken också tänker in vikten av en fungerande tågtrafik på affärsmässigt rimliga grunder i hela landet.

Jag är glad över de antaganden som näringsministern gör om kontakterna mellan kommunerna och Linx. Jag hoppas verkligen att det leder till att vi slutligen får se en annan tågtidtabell än den Linx i förstone presenterade för bl.a. Karlskoga och Degerfors. Det finns också andra kommuner som har varit berörda av diskussionen kring Linx.

Jag tror också att det gäller för de företag som driver tågtrafik affärsmässigt att fundera på vilken typ av tåg man ska ha. Ska man ha tågmateriel som kan göra snabba stopp så att ett stopp i t.ex. Degerfors inte allvarligt förhindrar möjligheterna att nå målet med snabb trafik mellan metropolerna?

Både Sverige och Norge har höga regionalpolitiska ambitioner. Då måste man i den grundläggande infrastrukturen, där tågtrafiken blir allt viktigare, tänka in att man ska ge utvecklingskraft till olika delar av länet. Visserligen får man inse att det kan vara en kostnad att stanna i Degerfors, men man måste också klara av att se att det finns betydande intäkter att få från de tågresenärer som går på tågen i Degerfors och Karlskoga. De är en viktig del av det samlade trafikunderlaget både för Linx och för SJ.

Det är bråttom, vill jag till protokollet och även till företrädarna i Linx styrelse säga. Det är bråttom att säkra att affärsmässiga misstag inte görs, att man verkligen säkrar att Linx som ett modernt företag också tänker in regionala hänsyn.

Anf. 44 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Som ersättare i konstitutionsutskottet har jag full förståelse för att näringsministern är försiktig. Jag tycker dock att han i sitt

andra inlägg var betydligt mer förstående när det gäller de regionalpolitiska hänsyn som också måste tas. Man måste försöka balansera detta.

Man kan säga att det snabbaste sättet att ta sig från Oslo till Stockholm är att inte göra något stopp. Man kör hela vägen. Men man måste ju ha passagerare, annars är det ingen idé att köra tåg. Jag inbjuder som sagt var gärna näringsministern att göra en resa och gå av och på i Degerfors eller åtminstone titta ut och se att det faktiskt är väldigt många människor som går av och på. Många veckopendlar och t.o.m. dagspendlar till Stockholm eller till närliggande orter. Det är något vi försöker. Man ska kunna bo kvar på en mindre ort och pendla till andra jobb, även i Stockholm. Det kan man faktiskt med den tidtabell vi har nu.

Det handlar inte om att flytta avgången några minuter hit eller dit. Det gör man när det är sommartid. Det handlar om att X 2000 nu stannar i Degerfors. Om man helt plötsligt upphör med det får det faktiskt väldigt stor betydelse. Det visar att X 2000 betyder mycket. Det ska vi vara väldigt glada för, men det måste komma fler till godo än bara dem som bor i Oslo, Stockholm och andra stora centrum. Någon gång måste vi kunna göra den avvägning som säger att även människor som bor och verkar på mindre orter ska känna att de har del av tillväxten. Vi är inte bortglömda. Tillväxten ska även kunna falla lite grann på en ort som Degerfors.

Jag vill tacka för de positiva svar som ministern kan avge inom ramarna. Vi hoppas att Linx fattar ett klokt beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.25 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

12 § Svar på interpellation 2001/02:236 om svarttaxi

Anf. 45 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Maud Ekendahl har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att komma till rätta med den s.k. svarttaxiverksamheten. Maud Ekendahl och jag har tidigare debatterat denna fråga hösten 2000 i anledning av en interpellation.

Som jag sade redan i den förra debatten ser jag mycket allvarligt på den olagliga taxiverksamhet som förekommer. Att transportera passagerare mot betalning utan tillstånd är olagligt. Den skärpning av straffskalan för olaga yrkesmässig trafik som trädde i kraft den 1 oktober 1998 var en tydlig signal om att denna typ av brottslighet är ett samhällsproblem som det är angeläget att bekämpa. När man diskuterar vilket straff

Prot. 2001/02:71
19 februari

*Svar på
interpellationer*

en gärning bör leda till är det dock viktigt att komma ihåg att det alltid är domstolen som avgör detta.

Man måste också komma ihåg att den olagliga verksamheten sker i samförstånd mellan föraren och passageraren. Det är därför viktigt att informera allmänheten om riskerna med att åka svarttaxi.

Som jag nämnde i interpellationsdebatten för ett år sedan pågår det mycket arbete på gator och torg för att komma åt den olagliga taxiverksamheten. Polisen har i samverkan med flera olika aktörer startat projekt, och strategier har lagts upp för att komma åt de personer som ägnar sig åt den olagliga verksamheten. Tyvärr verkar dessa inte ha gett önskat resultat eftersom det fortfarande förekommer en relativt omfattande svarttaxiverksamhet.

Problemet med svarttaxi har nyligen uppmärksammats av Svenska Taxiförbundet i en skrivelse till Näringsdepartementet. I skrivelsen lämnar Taxiförbundet flera förslag till åtgärder. Skrivelsen bereds för närvarande inom departementet. Under beredningens gång kommer vi även att inhämta synpunkter och kunskap från Rikspolisstyrelsen och andra berörda aktörer. Det är dock ännu för tidigt att säga vilka beslut som kan komma att fattas med anledning av skrivelsen.

Anf. 46 MAUD EKENDAHL (m):

Fru talman! Låt mig få börja med att tacka näringsminister Björn Rosengren för svaret, även om det är nästan identiskt likt det svar jag erhöll för ett och ett halvt år sedan i kammaren.

Inga som helst aktiva insatser har vidtagits från regeringens sida sedan dess. Däremot har problemet ökat i omfattning. Det visade sig tydligt när näringsministern för ett och ett halvt år sedan uppskattade att det fanns 400–500 personer som regelbundet ägnade sig åt att köra svarttaxi. Dessutom påstod näringsministern att det var fråga om ett storstadsproblem, trots att jag i den debatten påtalade vilka problem vi hade i Ängelholm med den typen av svarttaxi. Verksamheten pågår även för närvarande.

Näringsminister Björn Rosengren gjorde en grov underskattning av omfattningen av verksamheten. Svenska Taxiförbundet genomförde en egen undersökning under oktober förra året. Denna svarttaxiinventering skedde i 27 av landets städer. Där visade det sig att det var minst tusen personer som agerade svarttaxiförare.

Efter denna passivitet vill jag, naturligtvis, ställa följande fråga till näringsministern: Har svarttaxiverksamheten en låg prioritet inom regeringen eftersom ingenting har hänt på flera år? Det går ju inte att bara hänvisa till en skärpning i lagstiftningen som trädde i kraft 1998 – en höjning av fängelsestrafftiden – när svarttaxiförarna inte döms till fängelsestraff.

Varför vågar inte regeringen slå till rejält mot denna organiserade brottslighet, som ofta utförs av tungt kriminellt belastade personer – som inte har efternamn som Andersson och Jönsson? Hur kan näringsministern bara stå och se på? Så här sade Björn Rosengren till mig för ett och ett halvt år sedan: ”Om det visar sig att det inte går att få bukt med svarttaxiproblemet inom gällande lagstiftning kan det självklart finnas anledning för regeringen att titta närmare på om det finns skäl att strama

upp lagstiftningen. Jag delar den meningen. Vi får se med kampanjerna etc. hur vi bättre kan klara av företeelsen med svarttaxi.”

Det har inte hänt ett dugg på ett och ett halvt år. Nu har Svenska Taxiförbundet lämnat in en skrivelse till Näringsdepartementet. Jag hoppas att skrivelsen kommer att vara ett bra underlag och att kraftfulla åtgärder kommer att vidtas så att inte ett tandlöst förslag läggs fram.

Anf. 47 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Fru talman! Jag hade i och för sig inte tänkt att lägga mig i debatten, men frågorna vilar under trafikutskottet och det var utskottet som föreslog att regeringen skulle skärpa lagen 1998.

Lagen finns, men den används kanske inte på ett riktigt sätt av åklagarna. Precis som Maud säger har några fängelsestraff inte utdömts. Det är endast i några enskilda fall i Sverige som fängelse har utdömts under dessa år.

Det är helt klart att verksamheten har accelererat de senaste åren. Vi var många i den här kammaren som trodde att detta bara var ett storstadsfenomen. Men så är inte fallet.

Jag hade förmånen att i lördags natt vara ute med Göteborgs taxi för att se hur det fungerar i vår stad. Det var skrämmande. Under de timmar vi var ute kunde vi räkna till 30–40 svartåkare. Det var fråga om rena svartåkare, dvs. sådana som kör med privata bilar i centrum och raggar kunder.

Jag tror inte riktigt att det hjälper med att bara informera ungdomar och andra om hur farligt det är att använda en sådan tjänst hem på kvällen. Vi vet att det har hänt många tragiska saker. Tjejer har blivit våldtagna, och andra har blivit bestulna på sina plånböcker, kreditkort osv.

Maud säger att det inte är fråga om efternamn som Andersson och Jönsson, men det finns också namn som Svensson och Persson bland dem som kör dessa taxibilar. Jag vill inte göra denna delning, utan det är fråga om ett problem i samhället där vi måste se till att skärpa lagstiftningen. Som det har framgått tidigare är det svårt för polisen att få fram bevisen. Den som åker med ska erkänna: Jag har tagit en svarttaxi. Det är det beviset som åklagaren måste ha för att yrka på fängelsestraff. Därför hjälper det inte så mycket med bara hårdare lagstiftning. Men det kan finnas andra saker som kan göras. Jag ser gärna att bilar kan beslagtas. Sedan går det att hävda att det blir en massa skrotbilar för samhället – i regel är det fråga om det.

Jag håller med om att något måste göras i frågan. Situationen håller på att accelerera. Det här är inte bara ett storstadsfenomen, utan det är ett fenomen som finns på olika ställen ute i landet.

Anf. 48 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag vill först göra ett konstaterande. När det gäller svarttaxi tror jag att utvecklingen har varit sådan att omfattningen av detta först har minskat något och under senare tid ökat mycket kraftigt.

Tittar man på underlaget från Svenska Taxiförbundets inventering finns det närmare 1 000 svarttaxiförare i Sverige. I Stockholm har fyra av fem kända svarttaxiförare en grov kriminell bakgrund. Det förekommer i hela landet och är inte enbart ett storstadsproblem. Och jag får erkänna

Prot. 2001/02:71
19 februari

Svar på
interpellationer

att jag inte hade detta underlag vid den förra debatten. Under 2001 har minst sju kvinnor våldtagits av svarttaxiförare i Stockholm.

Tittar man sedan på de förslag som föreligger sägs det bl.a. att det ska vara fler poliser ute på nätterna och att de ska ges resurser så att de kan bevisa dessa brott. Jag ska återkomma till detta. Det handlar alltså då inte om lagstiftning utan om svårigheten att bevisa detta, som också har nämnts här i debatten. Det sägs vidare att lagen ska skärpas och att gator ska stängas av. Flera kommuner har med framgång stängt vissa gator nattetid för privatbilar. Det är alltså en kommunal angelägenhet. Man vill att kollektivtrafiken ska förbättras, bl.a. genom fler bussturer på fredags- och lördagsnätter. Detta är också en kommunal angelägenhet. Man ska vidare varna allmänheten för riskerna. Och vi kan alltid diskutera vem som har ansvaret för det.

När det sedan gäller lagstiftningen tror jag inte – vi får väl prova det – att det är den som är problemet. Problemet är ju – vilket polisen säger, och jag tror att också taxirörelsen håller med om det – helt enkelt bevisbördan, att bevisa att det var en svarttaxi. Det bottnar väldigt mycket i att de som har åkt svarttaxi inte erkänner detta.

När det gäller lagstiftningsfrågan har det också förts en debatt om att man skulle kriminalisera även den som åker svarttaxi. Men det är nog ingen enkel fråga.

Bristen gäller inte lagstiftningen utan att det är svårt att bevisa detta. Möjligen handlar det också om resursbrist hos polisen, där man inte har möjligheter att följa detta eftersom det är resurskrävande etc. Där har vi mycket att titta på.

Att beslagta bilar och återkalla körkort är inte heller så enkelt. Det finns möjlighet att återkalla körkort för den som kör svarttaxi. Enligt lagen ska ett körkort återkallas bl.a. om körkortsinnehavaren genom upprepade brott i väsentlig grad har visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som gäller trafiksäkerhetens intressen.

När man sedan diskuterar frågan om att beslagta bilen ska man ha i minnet att den bestämmelse som finns när det gäller att förklara bilar som har använts för olovlig körning förverkade har visat sig relativt svår att tillämpa. Det beror dels på att bilar har ett relativt högt värde, varför tillämpningen av den s.k. proportionalitetsprincipen oftast leder till att bilen inte kan förverkas, dels på att de personer som gör sig skyldiga till upprepade olovliga körningar ofta har tillgång till flera bilar.

Sammantaget inser jag detta stora problem. Jag ska återkomma i mitt nästa inlägg med vad jag tycker att man ska göra.

Anf. 49 MAUD EKENDAHL (m):

Fru talman! Jag vill tacka Claes-Göran Brandin som också ger sig in i denna debatt. Detta är ett stort problem. Jag nämnde tidigare att de som sysslar med svarttaxi är, som vi har hört, kriminella personer. Och vi vet att det varje år sker ett stort antal rån, stölder, våldtäkter och misshandelsfall.

Jag blev för några veckor sedan uppringd av en polis från Örebro. Jag förstod att polisen känner sig väldigt maktlös inför den här kriminella verksamheten.

Såvitt jag förstår väljer ofta svarttaxiförarna ut sina offer. De vill gärna ha mycket berusade personer som kunder.

Anledningen till att man använder sig av svarttaxi är ju att det är billigare. Man känner sig väldigt trött och berusad och vill hem fort, och det finns kanske inte någon vanlig taxi i närheten och inte heller någon buss.

Polisen får ofta tips om att det inte bara handlar om själva åkandet, utan i detta sammanhang försiggår försäljning av smuggelsprit, smuggelcigaretter och narkotika samt förmedling av sexuella tjänster.

Jag ska nämna en ort i detta sammanhang. Bara i Örebro var det 26 stölder, 9 rån, 3 våldtäkter och 4 misshandelsfall förra året. Man räknar med att det finns en svarttaxi på 1 000 invånare i Örebro, men de kommer utifrån landet.

Näringsministern är faktiskt inne på samma linje som jag själv och som jag tänkte fråga om. Problemet är att vissa åklagare kräver så mycket som kanske 15–20 säkra observationer för att man ska kunna slå till. Polisen känner sig därför uppgiven. Och framförda förklaringar känner de som ointressanta. Domstolarna har lagt bevisbördan orimligt högt. Det är alltså ett mycket stort problem i dag att ta tag i.

Detta är ju inte näringsministerns område. Jag undrar därför om han har för avsikt att ta en diskussion med justitieministern just när det gäller denna del. Nu står justitieministern här. Han kanske vill svara på en gång. Det kanske vore lämpligt att samarbeta över gränserna mellan departementen.

Anf. 50 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Fru talman! Det kan vara trevligt att någon gång diskutera en fråga där det finns ett rätt så stort samtycke mellan oss och vi slipper ha olika uppfattningar. Jag tror att detta är en sådan fråga som berör väldigt många människor i samhället och också oss politiker över partigränserna.

Det är alltså bevisbördan som är det stora problemet. Och jag har fått mig till livs hur det går till när man ska sätta fast dessa killar, eftersom det i regel är killar som kör dessa bilar. Det är ett rent detektivarbete när polisen tillsammans med skattemyndigheter och kronofogden ska göra dessa razzior. De som har blivit dömda av domstol har egentligen inte blivit det för själva svartåkandet utan för andra brott. Maud Ekendahl sade också att detta ska upprepas kanske 10–20 gånger innan man kan bli dömd i domstol. Jag har hört att det ska upprepas 4–5 gånger. Men det finns alltså mycket annan kriminalitet i dessa kretsar.

Näringsministern sade också att kommunerna kan göra mycket. Efter den här lördagsnatten har jag varit i kontakt med det kommunalråd hemma i Göteborg som har hand om trafikfrågorna. Bara genom att stänga av en enda gata har man kommit från ett stort problem i centrala Göteborg när det gäller detta. Så detta tror jag är något som man får göra. Men med det har jag inte sagt att man inte ska göra något åt det andra som också måste till. Därför ser jag fram emot det som näringsministern har att utlova här i kväll när det gäller vad han tycker att man ska göra.

Anf. 51 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Svenska Taxiförbundets rapport om svarttaxiverksamheten under hösten har skickats ut till Rikspolisstyrelsen, Vägverket, Konkurrensverket, länsstyrelsen i Y-län och Stockholm denna vecka. Deras reaktioner och svar ska lämnas senast den 21 mars. Därefter kommer jag att kalla till mig Svenska Taxiförbundet och Rikspolisstyrelsen för ett

gemensamt resonemang om hur vi lämpligast ska lösa frågan. Jag kommer också att ta kontakt med berörda kommuner, eftersom det till stor del är en kommunal angelägenhet. Jag vill också säga att jag tar till mig det som har sagts under denna interpellationsdebatt. Jag inser det stora problemet, men det här måste vi göra gemensamt, med de mått och steg som staten kan ta. Jag tror inte att det då i första hand handlar om lagstiftning. Det handlar om vad vi kan göra tillsammans med kommunerna, med taxirörelsen och med andra berörda aktörer.

Först ska emellertid det här gå ut på remiss, och sedan ska jag föra en diskussion och se vad vi gemensamt kan göra för att komma åt detta.

När det sedan gäller polisresurser vill jag peka på att vi har justitie-ministern här. Jag vill ändå säga att regeringen har ökat polisresurserna kraftigt och att jag därför tror att vi ska kunna klara den delen.

Anf. 52 MAUD EKENDAHL (m):

Fru talman! Det är väl att vi inte ska ta upp polisens resurser nu, för jag instämmer inte i Björn Rosengrens uttalande om att vi har fått flera poliser. Men det kommer vi till senare i debatten.

Till Claes-Göran Brandin får jag så här offentligt ändå meddela att jag har tagit mina siffror från Taxiförbundets nu utkomna rapport. Det står där att åtal ogillats i minst fem fall därför att rätten ansett att det för åtal krävs upprepade svarttaxikörningar. Vissa åklagare kräver så mycket som 15–20 säkra observationer. Det är alltså inte fråga om antaganden från min sida, utan jag har gått efter en skrivelse som många av oss har fått.

I mitt förra inlägg tog jag upp en debatt med näringsministern om hur man ska agera. Jag har också tidigare tyckt att det finns ett glapp i påföljderna. Först har vi böter och sedan fängelse. Man utnyttjar inte nämnvärt påföljden fängelse, och då återstår böter. Men vad är det som svarttaxiförarna gör? Claes-Göran Brandin var faktiskt inne på samma sak. Man kör antingen med eller utan körkort, och dessutom har man en bil.

Jag skulle precis som Brandin vilja att bilarna kunde beslagtas, även om det finns vissa värderingsskäl som jag inte är klar över. Och när det gäller dem som har körkort: Ta av dem körkortet! Då har de inte verktygen för att utföra de transporter som de vill genomföra. Om man vågar sätta hårt mot hårt kanske man får stopp på svarttaxiverksamheten.

Jag vill avslutningsvis läsa upp vad en polis har skrivit till mig:

”Det vore önskvärt om det gick att få en förbättrad eller ny lagstiftning, så att vi kan skydda medborgarna från den här typen av brottslighet. Eftersom den här brottsligheten är svår att komma åt med den lagstiftning som finns idag känner man sig maktlös som polis. Det är svårt att utföra det arbete som man blivit tillsatt att sköta.”

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 53 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Harald Bergström har frågat mig vad jag tänker göra för att utvärdera 1995 års förmynderskapsreform.

En utvärdering av 1995 års förmynderskapsreform har inletts inom Regeringskansliet. Som ett led i utvärderingsarbetet anordnade Justitiedepartementet i mars 1998 en hearing. Vid hearingen deltog bl.a. Förbundet Sveriges Överförmyndare, Svenska Kommunförbundet, Socialstyrelsen och Stockholms läns god mans- och förvaltarförening.

Justitiedepartementet sände också ut en enkät till samtliga länsstyrelser i landet och till ett stort antal kommuner.

Med hänsyn till omfattningen av de frågor om förmynderskap, godmanskap och förvaltarskap som aktualiserats har härefter den bedömningen gjorts att den fortsatta utvärderingen bör anförtrors en utredning med sakkunniga och experter. Arbetet med direktiv till utredningen pågår. Direktiv kommer att beslutas under våren.

Avsikten är att utredningen ska utvärdera 1995 års förmynderskapsreform men att den även ska ta upp vissa frågor om gode män och förvaltare. De frågor som Harald Bergström nämner kommer att ingå i uppdraget.

Avslutningsvis vill jag klargöra att Harald Bergströms beskrivning av Justitiedepartementets hantering av ärendet inte är korrekt. Det är inte så att utvärderingsarbetet inte påbörjats eller att departementet senare skulle ha "erkänt" att något arbete inte kommit i gång. Ett arbete med en departementspromemoria sattes i gång inom departementet, men efter en tid bestämdes att det var lämpligare att låta en utredning ta sig an de frågor som väckts.

Anf. 54 HARALD BERGSTRÖM (kd):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet Bodström för svaret på min fråga.

Med en viss erfarenhet av att på nära håll betrakta hur en god man och förvaltare arbetar och vilka insatser det av och till krävs har jag blivit besviken över att utvärderingen av 1995 års förmynderskapsreform ännu inte har kommit i gång på allvar.

En ofta återkommande kommentar jag fått av gode män är: Våra huvudmän är så dåliga att de inte kan klara sin ekonomi själva, men arbetsgivare ska de vara för oss!

Ett av problemen därvidlag är att de ekonomiska marginalerna ofta är små för huvudmännen. Jag har fått mig berättat hur man inte kunnat få något arvode eftersom huvudmannen inte har pengar kvar att betala med när året är över och överförmyndaren beslutat om arvodet. Ändå ligger huvudmannen i fråga just över den stipulerade gränsen på två basbelopp då han ska betala.

Jag har i min hand en konsekvensbeskrivning av det nuvarande arvodessystemet för godman- och förvaltarskap gjord av förvaltarenheten i Göteborg.

Man skriver där: "Det finns många sätt att betala ut ersättningar och begära in betalningar i dagens samhälle som man borde kunna ta efter. Avgiftssystemet för hemtjänst är betydligt mer ändamålsenligt för vår

målgrupp. Sättet att betala ut ersättning till kontaktpersoner borde även kunna användas för gode män och förvaltare.”

Det finns fler problem som tas upp i denna PM och som är väl värda att beakta i en utredning.

Det kan bl.a. ta upp till ett år från inlämnad redovisning innan gode mannen kan lyfta det arvode han fått beslut om för sin insats.

Jag ber att få överlämna ett exemplar av PM:en till ministern.

Fru talman! Statsrådet tycker inte att min beskrivning av departementets hantering av ärendet är korrekt. Tja – vad ska jag säga om det?

Jag frågade t.ex. statsrådet Laila Freivalds i en frågestund den 25 maj år 2000 om det pågår en utvärdering och när vi kan emotse ett regeringsförslag. Då svarade hon bl.a. att utvärdering pågår och att det är ett omfattande arbete.

Det är snart två år sedan jag fick det svaret.

I lagutskottets betänkande 2000/01:LU15 skriver man: ”Utskottet har erfårit att regeringen nu har för avsikt att tillsätta en större utredning i saken. Direktiv för utredningen avses komma att beslutas hösten 2001.”

Detta skrevs för cirka ett år sedan. Nu är det februari 2002, och statsrådet Bodström säger att arbetet med direktiv pågår och kommer att beslutas under våren 2002.

Statsrådet Bodström! Det finns många gode män och förvaltare i vårt land som tycker att sex års väntan är en alldeles för lång väntan. Och nu blir det väl ytterligare ett eller annat år innan utredning och departement kan prestera något förslag för riksdagen att ta ställning till.

Jag vidhåller min bedömning, med citatet från lagutskottets betänkande i ryggen, att departementets hantering tyder på en för regeringen besvärande nonchalans mot riksdagen.

Anf. 55 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det känns lite märkligt att diskutera det som har varit flera år tillbaka. Det viktigaste är väl nu ändå att direktiven till utredningen ska kunna beslutas. Jag vill precisera det till att det kommer nu inom kort, och då kommer alla de här frågorna att tas med. Jag vill understryka att det inte är så att detta bara har legat till sig, utan man har tidigare påbörjat ett arbete men kommit fram till att frågorna i stället skulle överlämnas till en utredning. Det är alltså den som nu kommer.

Anf. 56 HARALD BERGSTRÖM (kd):

Fru talman! Ja visst, vi kan strunta i att titta bakåt, men nu, Thomas Bodström, är det upp till bevis. I detta inlägg vill jag nämna något om den tillsyn som länsstyrelserna ska utöva över överförmyndarnas verksamhet.

Det finns exempel där en god man har gått ur tiden och där en familjemedlem av överförmyndaren i den aktuella kommunen har så att säga fått arva godmansuppgiften utan förordnande och därmed utan lämplighetsprövning.

Jag vill inte säga mer om detta utan bara påpeka att förmodligen måste också länsstyrelsernas tillsynsfunktion ses över. Fallet indikerar att sättet att förordna gode män och förvaltare, liksom tillsynsfunktionen, också bör tas upp till en mycket noggrann prövning.

Jag skulle kunna fortsätta en god stund och gnöla över bekymren här, men det viktiga är att det händer någonting. Den här utsatta gruppen av människor som jag har sett på nära håll – min hustru är både god man och förvaltare – behöver hjälp. Jag har talat med så många gode män och vet hur det svider i dem att t.o.m. behöva begära socialbidrag för att få lite betalt för sin insats. Det är faktiskt kränkande för dem.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2001/02:71
19 februari

*Svar på
interpellationer*

14 § Svar på interpellation 2001/02:240 om polisens organisation

Anf. 57 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Ragnwi Marcelind har frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att möjliggöra för polisen att snabbt bemöta och nå fram till dem som har utsatts för brott.

Det är viktigt för människors känsla av trygghet att polisen snabbt kommer när någon behöver hjälp. Jag är medveten om att uttryckningstiderna ibland är långa. Regeringen gör nu den största satsningen på polisen någonsin. De ökade resurserna bör få till effekt bl.a. att polisens uttryckningstider förkortas. Under budgetperioden fram t.o.m. 2004 höjs polisens anslagsram med nästan 2 miljarder kronor utöver pris- och löneomräkningen. Den stora satsningen kommer att ge fler poliser och större resurser för att förebygga och bekämpa brott. Fler civila specialister ska anställas. Satsningen på att utveckla den lokala polisen – närpolisreformen – ska fullföljas.

Utryckningstiderna påverkas bl.a. av antalet poliser. Nu bedrivs polisutbildning såväl vid Polishögskolan i Solna som vid universiteten i Umeå och Växjö. När antalet poliser ökar finns större möjligheter att snabbt bemöta och nå ut till dem som har utsatts för brott.

Utryckningstiderna påverkas också av polisens arbetstider. Regeringen har i regleringsbrevet för år 2002 givit Rikspolisstyrelsen ett återrapporteringskrav om arbetstiderna. Styrelsen ska redovisa bl.a. hur arbetstiderna har anpassats till verksamhetens behov.

I glesbygdsområden är frågan om polisens uttryckningstider särskilt svår att lösa. Regeringen tillkallade i december 2000 en särskild utredare. Utredaren ska utreda och lämna förslag till ändringar som innebär att polisens verksamhet renodlas så att polisen i ökad utsträckning kan koncentrera sig på sin centrala funktion att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Utredaren ska också se vilka möjligheter det finns att komplettera polisens resurser och insatser i glest befolkade delar av Sverige.

Jag vill avslutningsvis framhålla att regeringen även fortsättningsvis avser att följa rättsväsendets verksamhet och resultat och att uttryckningstiderna är av stort intresse i detta sammanhang.

Anf. 58 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Tack, justitieministern, för svaret! Det var väl ungefär vad jag hade väntat mig.

Polisorganisationen har ju jätteproblem, och det har också föranlett ett antal debatter den senaste tiden, både i kammaren och i medierna. I debatt efter debatt har jag hört justitieministern ha som mallsvar detta att regeringen nu gör historiens största satsning. Detsamma finns i svaret till mig i dag.

Då har jag försökt att tänka så här, när ministern nöter in detta om satsningen gång på gång: Hur tänker de människor som har drabbats av polisens väntetider, som ringer och ringer till polisen utan att få svar eller som får svaret att det inte finns någon polis som kan komma? Vilka frågor skapar det här hos poliskåren, som gnetar och sparar, och för polischefer som t.o.m. måste säga upp folk för att pengarna inte räcker? Årligt talat, Thomas Bodström: Är ministern själv övertygad om att det här är historiens största satsning och att den är tillräcklig? I så fall, om justitieministern är nöjd med det som det är nu, undrar jag: Vad är det då som gör att det inte fungerar ute i verkligheten? Vad är det som gör att vi fortfarande har ett bristfälligt antal poliser vilket gör att människor måste vänta? Var ligger felet? Vems är ansvaret? Är det ett organisationsfel? Är det inte då ytterst justitieministern och regeringen som bär ansvaret?

Justitieministern brukar hävda att det ska finnas 17 000 poliser år 2004. Vidhåller justitieministern det med nuvarande utbildningstakt? Och i så fall: Var ska då polisorganisationen hämta pengar för att anställa de nya som kommer ut från Polishögskolan? Ska det ske inom angivna ramar? Jag skulle vilja ha ett svar på de här frågorna. Det här kommer naturligtvis att påverka om vi kommer att kunna lösa problemet med väntetider hos polisen.

Den senaste tiden har vi fått höra ministern tala om någonting nytt: Han talar om "en om dan". Det låter som en rekommendation om vitaminer, men det handlar alltså om poliser som ska ut i verksamheten. Det upplever jag som ett steg tillbaka från det ministern tidigare har sagt. Då har han pratat om att vi nu ska se till att 700–900 poliser årligen kommer ut från Polishögskolan för att klara nivån 17 000, vilket i realiteten inte är möjligt fram till 2004 med den takt som regeringen har beslutat om. Men nu är det "en om dan". Det blir 365 per år, om inte jag räknar alldeles fel, och då undrar jag: Vad är det som gäller, Thomas Bodström?

Fram till 2010 kommer vi att förlora minst 5 500 poliser exklusive dem som kanske också kommer att få pensioneras vid 60 års ålder. Hög medelålder och pensionsavgångar framöver bidrar till att behovet av nyrekrytering är mycket större än vad majoriteten vill medge. Jag vill påstå att den här historiska satsningen bara är en chimär och definitivt inte den vitamininjektion till verksamheten som man skulle kunna få associationer till vid tanken på "en om dan". Jag skulle vilja att justitieministern utvecklar det här: Hur ska vi kunna tillgodose människors förväntan på att polisen ska komma när någonting har hänt när vi stänger polisområden? 193 närpolisområden har stängts de senaste åren, och vi har ett stort antal poliser som står i tur att gå i pension. Fortsätt att utveckla det, så vore jag tacksam!

Anf. 59 MAUD EKENDAHL (m):

Fru talman! Jag måste instämma med Ragnwi Marcelind: När man fick se det här svaret var tanken att det sades förra året och att det här året inleddes med tal om att regeringen gör den största satsningen på

polisen som någonsin har skett. Det roliga myntade uttrycket ”en om dan” kanske jag inte ska ta upp som en vitamin, men ”en om dan” är ju precis vad som skedde i motsatta riktningen när ni stängde Polishögskolan ett par år. Det försvann en polis om dagen under de åren. Nu ska ni försöka tuta i svenska folket att det blir en ny polis om dagen. Men det saknas ju så mycket poliser!

Jag kan tala om för justitieministern att jag i går fick i min hand en sammanställning från Skåne. Det saknas 200 poliser. Vad gäller förra året måste man titta på avgångar och rekrytering. Avgångarna av olika anledningar blev 70 stycken, medan rekryteringen blev 71. Det blev inte ”en om dan” – det blev i Skåne en polis på ett helt år, och det är så det är ute på fältet!

Sedan skulle jag vilja fråga justitieministern en annan sak, och det gäller närpolisen, som är ett sådant kärt ämne, och att satsningen på närpoliser ska fullföljas. Det är inte så länge sedan som polisfacket gjorde en undersökning där det visade sig att den verksamheten fick stryka på foten. Det var bara ungefär 20 % av deras totala arbetstid som användes just till att förebygga brott och det som närpoliserna skulle göra.

Vad säger justitieministern? Jag är intresserad av att höra det. Har justitieministern någon uppfattning om när närpolisen är utbyggd till en godtagbar nivå?

Anf. 60 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är inte jag som skriver interpellationer och frågor som gör att jag måste stå här varje vecka och tala om detta. Även jag tycker att det är ganska tjugigt, eftersom det är alldeles för stor fixering vid siffror. Jag vill citera rikspolischefen. Han säger att det är en alldeles för stor diskussion om själva antalet. Jag håller med om det. Nu är det inte jag som styr debatten, och jag är tvungen att svara på de frågorna. Men jag vill understryka att det egentligen inte är det allra viktigaste. Bl.a. har vi nu en situation med många äldre poliser som inte kan utföra sitt arbete och som har sjukintyg. Det är ett mycket större problem än antalet poliser.

Låt mig än en gång klargöra läget. Det gäller först och främst ekonomin. I år kommer siffror som visar 37 miljoner plus för hela polisen. Jag använder Rikspolisstyrelsens egna siffror. Det är inte någonting som jag har räknat ut. Utgångsläget är 37 miljoner plus. Under hela förra året fick jag gång på gång höra att det skulle bli minus vid årsskiftet. Jag säger ingenting om det. Det är preliminära siffror, och jag har också använt fel siffror. Det är inget att säga om det. Men nu kan vi konstatera att man hade fel i det avseendet när man sade att det skulle vara minus vid årsskiftet. Det är 37 miljoner plus.

Det är väldigt svårt att säga exakt hur stort antalet poliser blir framöver. Det allra viktigaste är att vi nu har gått från en till tre polisutbildningar. Låt mig klargöra det som sades om nästan en om dagen eller fyra i veckan osv. Det är netto som det talas om. Fram till den 18 januari i år har det varit så. 700–900 är antalet utbildade. Det är skillnaden. Där är det nästan två om dagen, om jag nu ska använda samma uttryck. Det är antalet som påbörjat utbildning. Det är också så att poliser slutar, bl.a. för att de är äldre. Det har vi talat om tidigare. Men fortfarande är siffran 700–900. Det är Rikspolisstyrelsens egen målsättning om utbildning.

Prot. 2001/02:71
19 februari

Svar på
interpellationer

Fram till den 18 januari var det ungefär 250. Jag har inte de exakta siffrorna nu.

Det viktigaste är att utbildningen av poliser nu fortsätter. Nya poliser kommer att gå ut i januari, och nya poliser kommer att gå ut i juni. Antalet poliser fortsätter att öka hela tiden. Den här satsningen kommer att fortsätta. Om det inte är den största satsningen ber jag Ragnwi Marcelind att säga när det har gjorts större satsningar på polisen vid något annat tillfälle än detta. Jag kommer att fortsätta att säga det så länge jag får frågor om det och till dess att någon nämner något annat tillfälle.

Det finns många andra saker. Bl.a. tar det i vissa fall lång tid för polisen att komma. Det finns också många andra faktorer än just antalet poliser. Det säger sig självt att 17 000 eller 18 000 inte är någon direkt avgörande fråga, även om det har sin betydelse. Jag tror mycket på bl.a. den utredning som nu pågår om de särskilda problem som finns i glesbygden. Där måste man arbeta mycket förutsättningslöst och kanske också använda sin fantasi för att kunna skapa ett modernt polisväsende i framtiden i de regioner där det är naturligt långa avstånd. Det gäller naturligtvis inte bara poliser utan också sjukvård, brandkår och många andra saker.

Det blir väldigt spännande att följa utredningen. Man ser på om poliser i vissa fall där det inte är så stort behov av poliser t.o.m. kan utföra andra uppgifter, eller om andra människor inom t.ex. Räddningskåren kan utföra enkla polisiära uppgifter vid trafikolyckor. Jag vill inte binda upp mig för någonting. Men det är väldigt viktigt att man tar hänsyn till de särskilda behov, önskemål och förutsättningar som gäller i andra delar av landet än i Stockholm.

Jag fick också en fråga om närpolisen. Det har redan påbörjats ett arbete. Det kommer samtidigt med att antalet poliser ökar, oavsett hur många det nu blir. Jag tror oerhört mycket på närpolisen. Jag får återkomma till det i mitt nästa inlägg.

Anf. 61 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Det är oerhört intressant att justitieministern än en gång tar upp de 37 miljoner som man beräknar som ett överskott och nästan är stolt över detta. Kan det måhända vara de pengar som man skulle ha avsatt till en bättre löneutveckling för polisen? Förhandlingarna stannade vid 2,2 %. Vi vet att det inte är någon marknadsmässig löneökning för människor som ska arbeta under en sådan press. Dessutom bestämde man då att förhandla vidare om individuella löneplaner lokalt i myndigheterna. Men när man gjorde detta i Uppsala drog Rikspolisstyrelsen tillbaka pengarna. Det fanns inte heller någon substans i det.

Jag återkommer till det som Maud tog upp om Skåne. Det är rätt intressant. Jag var där i går och skulle besöka bl.a. polisen på en liten ort. Jag behöver inte säga var det var någonstans. Det har varit bestämt sedan i somras. När jag kom dit var tyvärr polisstationen i en ort med 10 000 invånare stängd eftersom det var sportlov, och då fanns inga poliser på plats. I går hade en person ringt till samma polisstation för att få hjälp men hade blivit hänvisad till Kristianstad av samma skäl som jag inte kunde besöka den. Därifrån tar det en timme för att en bil ska kunna vara på plats.

Är detta godtagbart, ministern? Ministern står också och säger att vi har sparat 37 miljoner mitt i historiens största satsning. Ändå finns det inte tillräckligt med poliser. Bara i Skåne säger polisen själv att man behöver 400 nya poliser för att klara arbetet. Samtidigt aviseras ett underskott på 70 miljoner fram till år 2004. I Stockholm blir det inte alls några nya poliser fram till år 2004. Antalet poliser kommer att ligga ungefär på samma nivå, eller så blir det snarare en minskning. Där räknar man med ett underskott på 200 miljoner fram till år 2004, och vi ska inte tala om Västra Götaland. Jag var på besök där förra måndagen. Man ser inte ens några möjligheter att nyanställa några poliser. Där har man dessutom stängt stationer i flest närpolisområden, inte mindre än 52 stycken.

Ministern säger att närpolisreformen ska fullföljas. Det står i svaret på min interpellation. Jag förstår inte vad ministern menar. Hur ska man kunna fullfölja denna reform utan poliser? Närpolisreformen kräver fler poliser och mer insatser. Det kostar kanske mer på kort sikt men blir på lång sikt en besparing. Jag vill inte argumentera för argumenterandets skull. Men det är oerhört frustrerande när verkligheten rimmar så dåligt med de påstådda historiska satsningarna.

Jag har nu fått reda på att det har kommit in en JO-anmälan från en polis i Stockholms län som ifrågasätter hur avskrivningarna går till. Är det godtagbart, Thomas Bodström, att polisen sitter i samordningsgrupper och avskriver ärenden på löpande band mitt under historiens största satsning? Det är alltmer vanligt att man inte ens gör en förundersökning. Man tar inte in handlingar i ärendet eller hämtar in videofilmer från exempelvis kameraövervakning på banken när det är uppenbara bedrägeri-ärenden etc. Kan man då vidhålla att det är historiens absolut största satsning?

Vad vill justitieministern åtgärda för att människor ska kunna känna trygghet i samhället? I området runt Hässleholm har man nu gjort en undersökning. Människorna där är otryggast i hela Sverige. Vad beror det på? Det beror på att de vet att om de ska ringa efter polisen när det hänt någonting dröjer det en timme eller kanske mer, och då bryr de sig inte. De försöker ta till egna vapen för att skydda sig själva och sin egendom.

Anf. 62 MAUD EKENDAHL (m):

Fru talman! Vi står här och talar om antalet poliser. Kanske några av åhörarna på läktaren tycker att det är konstigt. Har det någon betydelse om det är 16 000 poliser, 19 000 poliser eller 20 000 poliser? För oss politiker har det stor betydelse. Vi ska bemanna och se till att det finns poliser i hela landet. För dem som finns här utanför Riksdagshuset har det kanske inte så stor betydelse. Men människor ska kunna känna sig trygga. Det gör de inte i dag.

När det börjar bli mörkt ute, som just nu, vågar inte unga tjejer och kvinnor vara ute hur som helst. De väljer andra vägar att ta sig hem. De kanske inte har pengar till taxi för att åka hem. Jag som inte är stockholmare känner själv när jag är ute att jag vill åka taxi och inte åka tunnelbana efter kanske klockan åtta eller nio på kvällen. Den känslan finns hos många människor. Den ska de inte behöva känna.

Jag såg att en äldre dam i Botkyrka hade en färgsprejburk med sig i fickan för att hon skulle våga gå ut. Det är den här känslan det handlar om.

Justitieministern är ju relativt ny här, och det är ju ändå så att Socialdemokraterna aldrig har prioriterat frågan om rättstrygghet tidigare. Det är nu den har fått lite sving och blivit populär, särskilt inför valrörelsen för att få lite fart på debatten.

Det finns ju ett komplement till poliser, som har en liten utbildning, men kostar 20 miljoner kronor, även om det inte är Justitiedepartementet som har hand om pengarna. Det är beredskapspoliser. Jag skulle vilja passa på att fråga om de finns med i bilden i justitieministerns tankevärld som någon form av komplement.

Anf. 63 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Låt mig först understryka att det inte var fråga om att spara 37 miljoner. Det var ett plus på 37 miljoner. Men i en budget på 13 miljarder kan det naturligtvis vara någon procent åt det ena eller andra hållet. Jag säger ingenting om det. Det kunde ha blivit åt andra hållet också.

Jag vill också understryka att jag inte ger mig in i någon diskussion om lönerna. Det ska jag inte göra.

Jag vill också korrigera påståendet att Sverige skulle vara så otryggt. Det är inte sant. Sverige är ett av de tryggaste länderna i världen. Det görs en undersökning varje sommar av detta i europeiska länder och andra jämförbara länder. Den visar att Sverige är ett av de tryggaste länderna. Men det är klart att om man ger en bild av att vi inte har några poliser i Sverige, och gör det av politiska skäl, bidrar man naturligtvis till att göra Sverige mer otryggt. Det är alldeles riktigt att antalet poliser har minskat under 90-talet. På samma sätt har man av andra ekonomiska skäl fått spara i skolan osv. Det är därför som vi nu kan göra den här satsningen. När antalet poliser var som lägst hade vi ändå fler än t.ex. Norge och Finland och något färre än Danmark. Där har man inte alls den här fixeringen på antalet.

Det är min uppfattning att det är viktigt med antalet poliser. Det är viktigt att vi nu ökar det antalet. Men det finns många andra saker som också är värda att diskutera. Man ska inte fixera sig. Men det är klart att när vi nu ökar antalet poliser har jag ingenting emot att upprepa den saken, även om jag tycker att det vore bejakande att även tala om andra saker, t.ex. avskrivning av ärenden och handläggningstider. Det är oerhört viktiga saker där vi kan göra något.

Det har bl.a. visat sig att när man gör ordentliga satsningar med befintliga resurser har man kunnat korta handläggningstiderna. Det pågår flera olika utredningsarbeten där man med olika enkla lagändringar ska kunna göra så att det blir kortare handläggningstider, vilket är oerhört viktigt för brottsoffren. Det finns väldigt många andra saker som man kan diskutera än bara antalet.

Men det är ändå viktigt att understryka att fakta är fakta. Antalet poliser har minskat, men nu kommer det att öka. Det beror på att vi har gått från en polisutbildning till tre. Jag kan naturligtvis inte säga alldeles säkert hur många av dem som utexamineras som verkligen kommer att ta

polisjobb år 2003, 2004 och 2005. Men vi skapar förutsättningar för detta, och målsättningen ligger alldeles fast.

Nu frågar jag återigen: Kan ni säga någon annan period då det har gjorts en större satsning på polisen?

Jag vill reservera mig för att jag inte är alldeles säker, men jag tror att frågan om beredskapspoliser utreds i Göteborgskommittén. Jag vågar inte säga det alldeles säkert. Jag ber att få kontrollera den saken och återkomma. Jag tror att det är en av de saker som finns med i Göteborgskommittén, men där är jag inte alldeles säker.

Anf. 64 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Jag ska inte dividera om siffror fram och tillbaka. Det jag är ute efter, och det jag fortfarande efterlyser i de svar som justitieministern ger mig, är om justitieministern är medveten om hur det ser ut ute i verkligheten. Det hjälper ju inte om vi står här och försöker slå varandra med hur mycket pengar vi avsätter till det ena eller det andra. I så fall avsätter vi 1,3 miljarder utöver vad regeringen gör i sin historiska satsning. Men inte ens det kanske räcker. Vi måste ställa oss frågorna: Varför ser det ut som det gör i Sverige? Varför har vi sådana långa väntetider? Är det godtagbart att 193 närpolisstationer har stängts de senaste sex åren? Är det godtagbart att människor ska behöva vänta i över en halvtimme i genomsnitt i landet när man har blivit utsatt för misshandel? Är detta godtagbart, justitieministern?

Vi kan tjafsa om antalet poliser. I New York går det faktiskt en polis per 200 invånare, men i Stockholm går det en polis per 360 invånare. Vi är faktiskt t.o.m. sämre än New York fast de har behov av och satsar så mycket på brottsförebyggande arbete.

Jag skulle vilja komma tillbaka till att det handlar om att visa människor ute i vårt land respekt. Det är inga politiska trick. Det är människor själva och Polisförbundets egen utredning som visar med siffror att människor får vänta så här länge. Man får inte den hjälp man skulle behöva. Då kan man ju tycka att det är okej att slå igen några polisstationer. Det är inte så noga.

Men vi ska ju arbeta utifrån medborgarperspektivet, Thomas Bodström. Det är väl utifrån människans behov som vi ska försöka tillsätta resurser. Är det inte antalet det är fel på, så måste det vara polisorganisationen. Då är det ännu mer tragiskt. I så fall bär ju justitieministern och regeringen ett ännu större ansvar som inte har lyckats se till att organisationen fungerar så att hjälpen finns där när skattebetalarna och Sveriges invånare behöver den.

Anf. 65 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag vet att ni båda är mycket ute i verkligheten och ser de här sakerna. Det ingen tvekan om den saken. Jag vill också understryka att jag har arbetat med brottsoffer och polisutredningar varje dag i tio år. Det har vi gemensamt. Jag påstår inte att det skulle vara någon skillnad där och att inte ni också känner till verkligheten.

Jag hoppas att vi aldrig kommer att få samma behov som USA. De har en haft en enorm utveckling, bl.a. av ungdomsmord. Det är säkert riktigt att USA har ett ännu större behov. Jag hoppas att vi aldrig får det behovet av poliser.

Prot. 2001/02:71
19 februari

*Svar på
interpellationer*

Jag vill inte ha den negativa synen som Ragnwi Marcelind har på poliser. Jag tycker att vi har väldigt duktiga poliser. De gör ett fantastiskt arbete. De bemöter brottsoffer och många andra på ett fantastiskt sätt. De arbetar med våra ungdomar. Det är klart att saker och ting kan göras bättre, men jag tycker trots allt att polisen ständigt försöker att göra nya saker och utveckla sig. Jag tycker att det arbetet är väl värt att lyfta fram i stället för att säga att skulle vara fel på organisationen. Visst kan saker och ting bli bättre, men jag tycker att de är oerhört duktiga.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Redogörelse
2001/02:RB1 till finansutskottet

16 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Kulturutskottets betänkanden 2001/02:KrU7–KrU9
Justitieutskottets betänkanden 2001/02:JuU7, JuU14 och JuU15
Socialutskottets betänkanden 2001/02:SoU6 och SoU7
Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden 2001/02:MJU7 och MJU12

17 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motioner
med anledning av skr. 2001/02:83 En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna
2001/02:K79 av Ingvar Svensson m.fl. (kd)
2001/02:K80 av Per Unckel m.fl. (m)
2001/02:K81 av Helena Bargholtz m.fl. (fp)
2001/02:K82 av Per Lager m.fl. (mp)

med anledning av förs. 2001/02:RR14 Riksdagens revisorers förslag angående den ekonomiska redovisningen av Östersjömiljarderna
2001/02:K76 av Ingvar Svensson m.fl. (kd)
2001/02:K77 av Carl-Axel Johansson (m)
2001/02:K78 av Bertil Persson m.fl. (m)

Bostadsutskottets betänkanden
2001/02:BoU6 Plan- och byggprocessens längd
2001/02:BoU7 Det nya Lantmäteriet

18 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 19 februari

2001/02:266 av *Lars Ångström* (mp) till försvarsminister Björn von Sydow

Sveriges minröjningskapacitet och SWEDEC

2001/02:267 av *Harald Nordlund* (fp) till statsrådet Lena Sommestad
Hotet mot fisket

2001/02:268 av *Gunnel Wallin* (c) till justitieminister Thomas Bodström
Platsbristen inom kriminalvården

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 mars.

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 15 februari

2001/02:746 av *Margareta Viklund* (kd) till utrikesminister Anna Lindh
Krigsförbrytartribunalen i Haag

2001/02:747 av *Tuve Skånberg* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros

Historiska museet i Lund

2001/02:748 av *Tuve Skånberg* (kd) till justitieminister Thomas Bodström

FN-konventioner

2001/02:749 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Jan O Karlsson

Dublinkonventionen

2001/02:750 av *Stig Eriksson* (v) till näringsminister Björn Rosengren
Kommunikationer i Umeå

2001/02:751 av *Willy Söderdahl* (v) till statsrådet Lena Sommestad
Reaktors säkerhet

den 18 februari

2001/02:752 av *Sven Brus* (kd) till statsrådet Jan O Karlsson

Flyktingbarns situation

2001/02:753 av *Désirée Pethrus Engström* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Socialtjänstlagen
2001/02:754 av *Lars Gustafsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Legitimation för dietister
2001/02:755 av *Göran Hägglund* (kd) till finansminister Bosse Ringholm
Dieselskatten
2001/02:756 av *Caroline Hagström* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg
Vallstödet
2001/02:757 av *Dan Kihlström* (kd) till kulturminister Marita Ulvskog
Regalskeppet Vasa

den 19 februari

2001/02:758 av *Annelie Enochson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Europeisk sjöfartsmyndighet
2001/02:759 av *Owe Hellberg* (v) till kulturminister Marita Ulvskog
Ungdomars spelberoende
2001/02:760 av *Göte Jonsson* (m) till statsrådet Mona Sahlin
Medlemskap för anställning inom kyrkan
2001/02:761 av tredje vice talman *Rose-Marie Frebran* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros
Ekeskolan
2001/02:762 av *Sten Tolgfors* (m) till utrikesminister Anna Lindh
Respekten för demokrati i Zimbabwe
2001/02:763 av *Sten Tolgfors* (m) till utrikesminister Anna Lindh
Grannländernas påverkan på Zimbabwe
2001/02:764 av *Inger René* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Utbyggnaden av väg 44
2001/02:765 av *Kenneth Johansson* (c) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Plan- och bygglagen

Frågorna 746–751 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 februari.

Frågorna 752–765 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 mars.

20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 18 februari

2001/02:696 av *Mikael Oscarsson* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Ökat våld mot taxichaufförer

2001/02:701 av *Jeppe Johnsson* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Antalet platser inom kriminalvården

Prot. 2001/02:71
19 februari

den 19 februari

2001/02:679 av *Rolf Gunnarsson* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg

Nationellt rovdjurscentrum

2001/02:688 av *Krister Örnfräder* (s) till statsrådet Lena Sommestad
Miljöutredning om södra Östersjön

2001/02:690 av *Britt Bohlin* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Utvecklingsdelegation för hela Dalsland

2001/02:704 av *Alice Åström* (v) till justitieminister Thomas Bodström
Rättsystemen inom EU

2001/02:706 av *Ewa Thalén Finné* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Arvsskatten

2001/02:710 av *Magnus Jacobsson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Kartellbildning

2001/02:713 av *Christel Anderberg* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Utmätning av bostadsrätt

2001/02:715 av *Sten Tolgfors* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Sveriges konkurrenstryck

2001/02:716 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Utvärdering av förmyndarskapsreformen

2001/02:718 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Expertskatten

2001/02:719 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till finansminister Bosse Ringholm

F-skattsedeln

2001/02:720 av *Rolf Gunnarsson* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Situationen vid häktet i Falun

2001/02:740 av *Lars Gustafsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Tvångsintagna personer på rättspsykiatriska kliniker

2001/02:745 av *Désirée Pethrus Engström* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Beredskap för torterade flyktingar

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 mars.

Prot. 2001/02:71
19 februari

21 § Kammaren åtskildes kl. 18.58.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 16.25 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Monica Gustafson

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om aktuell debatt	1
3 § Meddelande om frågestund.....	2
4 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan	2
5 § Svar på interpellation 2001/02:226 om våld mot kvinnor	2
Anf. 1 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	2
Anf. 2 ANA MARIA NARTI (fp).....	3
Anf. 3 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	4
Anf. 4 ANA MARIA NARTI (fp).....	5
Anf. 5 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	5
Anf. 6 ANA MARIA NARTI (fp).....	6
6 § Svar på interpellation 2001/02:245 om kompetensutveckling	7
Anf. 7 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	7
Anf. 8 ELVER JONSSON (fp).....	7
Anf. 9 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	9
Anf. 10 ELVER JONSSON (fp).....	9
Anf. 11 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	10
Anf. 12 ELVER JONSSON (fp).....	11
7 § Svar på interpellation 2001/02:246 om ominriktning av försvaret.....	11
Anf. 13 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	11
Anf. 14 ROLF GUNNARSSON (m).....	12
Anf. 15 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	14
Anf. 16 ROLF GUNNARSSON (m).....	14
Anf. 17 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	15
Anf. 18 ROLF GUNNARSSON (m).....	16
8 § Svar på interpellation 2001/02:247 om SWEDEC i Eksjö.....	17
Anf. 19 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	17
Anf. 20 CARINA HÄGG (s).....	18
Anf. 21 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	19
Anf. 22 CARINA HÄGG (s).....	19
9 § Svar på interpellation 2001/02:241 om skogspolitiken	21
Anf. 23 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	21
Anf. 24 GÖTE JONSSON (m).....	21
Anf. 25 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	22
Anf. 26 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	23
Anf. 27 GÖTE JONSSON (m).....	24
Anf. 28 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	25
Anf. 29 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	26
Anf. 30 GÖTE JONSSON (m).....	26
Anf. 31 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	27
10 § Svar på interpellation 2001/02:230 om äldreomsorgen	28
Anf. 32 Socialminister LARS ENGQVIST (s).....	28
Anf. 33 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	29

Anf. 34	Socialminister LARS ENGQVIST (s)	30
Anf. 35	CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	31
Anf. 36	Socialminister LARS ENGQVIST (s)	32
Anf. 37	CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	33
Anf. 38	Socialminister LARS ENGQVIST (s)	33
11 §	Svar på interpellation 2001/02:235 om tågförbindelser	
	Karlskoga–Degerfors.....	34
Anf. 39	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	34
Anf. 40	INGER LUNDBERG (s)	35
Anf. 41	PETER PEDERSEN (v)	36
Anf. 42	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	37
Anf. 43	INGER LUNDBERG (s)	38
Anf. 44	PETER PEDERSEN (v)	38
	Ajournering.....	39
	Återupptagna förhandlingar	39
12 §	Svar på interpellation 2001/02:236 om svarttaxi	39
Anf. 45	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	39
Anf. 46	MAUD EKENDAHL (m)	40
Anf. 47	CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	41
Anf. 48	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	41
Anf. 49	MAUD EKENDAHL (m)	42
Anf. 50	CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	43
Anf. 51	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	43
Anf. 52	MAUD EKENDAHL (m)	44
13 §	Svar på interpellation 2001/02:239 om lagen om gode män och förvaltare.....	45
Anf. 53	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	45
Anf. 54	HARALD BERGSTRÖM (kd)	45
Anf. 55	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	46
Anf. 56	HARALD BERGSTRÖM (kd)	46
14 §	Svar på interpellation 2001/02:240 om polisens organisation.....	47
Anf. 57	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	47
Anf. 58	RAGNWI MARCELIND (kd)	47
Anf. 59	MAUD EKENDAHL (m)	48
Anf. 60	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	49
Anf. 61	RAGNWI MARCELIND (kd)	50
Anf. 62	MAUD EKENDAHL (m)	51
Anf. 63	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	52
Anf. 64	RAGNWI MARCELIND (kd)	53
Anf. 65	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	53
15 §	Hänvisning av ärende till utskott	54
16 §	Förnyad bordläggning.....	54
17 §	Bordläggning.....	54
18 §	Anmälan om interpellationer	55
19 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	55
20 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	56
21 §	Kammaren åtskildes kl. 18.58.	58

